

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030

Opracowanie wykonane przez:

IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

ul. Barbary 21a

40-053 Katowice

Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Kroczyce, maj 2022 r.

Tytuł	
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030	
Zamawiający	 Gmina Kroczyce ul. Batalionów Chłopskich 29 42-425 Kroczyce
Realizacja przedmiotu umowy ze strony Gminy	Katarzyna Miśta – Inspektor ds. planowania przestrzennego i ochrony środowiska
Wykonawca	 IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. ul. Barbary 21a 40-053 Katowice
Zespół autorski	mgr inż. Marta Majka – Główny specjalista ds. ochrony środowiska Bożena Kuzio-Wasilewska – Członek Zarządu

**DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH**

„Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach” - zgodnie z pkt. III.2. „Zasad oznakowania przedsięwzięć...””

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.....	7
2. Streszczenie	8
3. Dokumenty strategiczne na szczeblu krajowym, wojewódzkim i gminnym	10
4. Dane ogólne o gminie	20
5. Ocena stanu środowiska	20
5.1. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	22
5.2. Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza....	24
5.3. Zagrożenia hałasem	31
5.4. Pola elektromagnetyczne	35
5.5. Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	37
5.6. Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	43
5.7. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym.....	45
5.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	49
5.9. Zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	58
5.10. Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji	59
6. Cele i zadania Programu ochrony środowiska	61
7. Doskonalenie systemu finansowania Programu	77
7.1. Środki krajowe	77
7.2. Środki zagraniczne	78
8. Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Programu	80
9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	84
10. Materiały źródłowe.....	85

SPIS TABEL:

Tabela 1. Wykaz uchwał Rady Gminy Kroczyce w sprawie mpzp.....	22
Tabela 2. Zestawienie możliwości wykorzystania OZE na terenie Gminy Kroczyce	28
Tabela 3. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia w latach 2017-2020	30
Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin w latach 2017-2020	30
Tabela 5. Wyniki pomiarów jakości powietrza w strefie śląskiej w latach 2015-2017.....	31
Tabela 6. Wartości średnich poziomów dźwięku z okresu 7-miu dób w tygodniu dla punktu referencyjnego Dzibice	34
Tabela 7. Wartości maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-miu dób w roku dla punktu referencyjnego Dzibice	35
Tabela 8. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz w Krocycach w latach 2017-2020.....	37
Tabela 9. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Kroczyce w 2020 r.....	39
Tabela 10. Jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Kroczyce w 2020 r.	40
Tabela 11. Charakterystyka istniejącej sieci wodociągowej na terenie Gminy Kroczyce w latach 2018-2020	41
Tabela 12. Charakterystyka istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Kroczyce w latach 2018-2020	41
Tabela 13. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe na terenie gminy Kroczyce w latach 2018-2020.....	42
Tabela 14. Charakterystyka złóż kopalin na terenie Gminy Kroczyce.....	44
Tabela 15. Odpady komunalne odebrane w 2019 r. i w 2020 r. z terenu Gminy Kroczyce bezpośrednio od właścicieli nieruchomości, którzy złożyli deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	46
Tabela 16. Zestawienie uzyskanych w 2019 r. i w 2020 r. poziomów odzysku odpadów komunalnych	47
Tabela 17. Ilość wyrobów zawierających azbest w Gminie Kroczyce w 2022 r.	48
Tabela 18. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce.....	49
Tabela 19. Powierzchnie form ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce.....	51
Tabela 20. Tereny zieleni urządzonej w Krocycach.....	55
Tabela 21. Leśnictwo wszystkich form własności w Gminie Kroczyce w 2020 r.....	55
Tabela 22. Zestawienie celów i kierunków interwencji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce.....	62

Tabela 23. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Kroczyce oraz zadań z zakresu administracji rządowej wraz z ich finansowaniem	68
Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych wraz z ich finansowaniem	75
Tabela 25. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce	81

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Kroczyce	20
Rysunek 2. Wody powierzchniowe w Gminie Kroczyce.....	39
Rysunek 3. Lokalizacja form ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce	50
Rysunek 4. Lokalizacja rezerwatu przyrody „Góra Zborów”	52
Rysunek 5. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu	53
Rysunek 6. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Kroczyce	54
Rysunek 7. Lokalizacja terenów przyrodniczych, w tym lasów na terenie Kroczyce	57

Wykaz skrótów i pojęć

Skrót	Objaśnienie
B(α)P	Benzo(α)piren - jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jak inne WWA jest kancerogenem chemicznym, a mechanizm jego działania jest genotoksyczny co oznacza, że reaguje z DNA, przy czym działa po aktywacji metabolicznej
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
DK	Droga Krajowa
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
JCW	Jednolite Części Wód
KPOŚiK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków i Kanalizacji
MŚ	Minister Środowiska
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne źródła energii
PEM	Promieniowanie elektromagnetyczne
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PONE	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	Program ochrony powietrza – dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń
POŚ	Program Ochrony Środowiska
POliŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPOWŚ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wstęp

Program Ochrony Środowiska jest podstawowym narzędziem precyzującym działania w sektorze środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie Programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego, w tym zakresie prawa.

Program Ochrony Środowiska, wyznacza cele i zadania, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Dokument ten wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy, w tym zakresie, nakreśla Program Ochrony Środowiska, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym zapewnienia dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcia dobrego stanu wód, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, zagrożenia hałasem, gospodarki odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym, edukacji ekologicznej, w tym kształtowania wzorców zrównoważonej konsumpcji, zarządzania zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrony i poprawy stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzania zasobami geologicznymi, a także promieniowaniem elektromagnetycznym i przeciwdziałaniu poważnym awariom przemysłowym, usprawnieniu systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywane są harmonogramy realizacji działań własnych i koordynowanych, przedstawiające listę przedsięwzięć, jakie zostaną zaplanowane do realizacji na terenie Gminy Kroczyce.

W dniu 28 września 2018 r. Uchwałą Nr 287/XLII/2018 Rada Gminy Kroczyce przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021”.

W grudniu 2021 r. przystąpiono do opracowania kolejnego Programu Ochrony Środowiska dla Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030 w oparciu o Umowę Nr UG-III.271.1.00002.2021 zawartą w dniu 22 grudnia 2021 r. pomiędzy Gminą Kroczyce reprezentowaną przez Wójta Gminy Kroczyce przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy, a IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Katowicach przy ul. Barbary 21a reprezentowaną przez Członka Zarządu.

Dokument ten jest zgodny z „*Polityką Ekologiczną Państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*” przyjętą uchwałą Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.

Ponadto Program spełnia zaktualizowane wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opublikowane przez Ministerstwo Klimatu w styczniu 2020 r.

2. Streszczenie

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030 jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 t.j. ze zm.), który nakłada na organy wykonawcze gmin obowiązek sporządzania gminnych programów ochrony środowiska.

Wyznaczone w Programie cele i kierunki interwencji są zgodne z celami i kierunkami określonymi w „*Polityce Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*” oraz w „*Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021*”, a także innymi strategicznymi dokumentami nadrzędnymi.

Gmina Kroczyce jest jedną z czterech gmin wiejskich powiatu zawierciańskiego położoną w północnej jego części. Od zachodu graniczy z gminą Włodowice, od północno-wschodu z gminą Irządze, od południa z gminami Ogrodzieniec i Pilica, od wschodu z gminą Szczekociny, od południowo-zachodu z gminą Zawiercie oraz od północy z gminą Niegowa z powiatu myszkowskiego.

Gmina Kroczyce zajmuje powierzchnię 110,15 km². W skład gminy wchodzi 19 miejscowości podzielonych na 20 sołectw. Są to: Biała Błotna, Browarek, Dobrogoszczyce, Dzibice, Gołuchowice, Kostkowice, Huta Szklana, Kroczyce, Lgota Murowana, Lgotka, Piaseczno, Podlesice, Pradła, Przyłubsko, Siamoszyce, Siedliszowice, Siemiędzyce, Szybowice, Trzciniac. Siedziba władz gminnych znajduje się w miejscowości Kroczyce.

Pod względem fizyko-geograficznym gmina położona jest w większości na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, reprezentowanej przez Wyżynę Częstochowską - jeden z czterech jurajskich mezoregionów geograficznych. Wyżyna Częstochowska obejmuje około 85% powierzchni gminy od granic zachodnich do linii Siedliszowice-Pradła-Biała Błotna na wschodzie. Natomiast skrajna wschodnia część gminy z kompleksem Lasów Pradelskich położona jest na Progu Lelowskim wchodzącym w skład Wyżyny Przedborskiej - jednego z makroregionów Wyżyny Małopolskiej. Takie położenie gminy Kroczyce decyduje o bardzo dużym udziale obszarów chronionych na jej terenie. Gmina należy do gmin atrakcyjnych pod względem turystyczno-krajobrazowym. Na terenie tym licznie występują ostańce skalne oraz jaskinie. Wyznaczone są również malownicze szlaki i trasy turystyczne. Walory rekreacyjne wzbogacają zbiorniki wodne oraz stawy rybne.

Grunty leśne zajmują powierzchnię 3 610,77 ha. W strukturze własności przeważają lasy prywatne, które stanowią ponad 72% ogólnej powierzchni. Lasy Skarbu Państwa zajmują prawie 27,88%. Natomiast lasy gminne zaledwie 0,12%. Lasy porastają teren gminy dość równomiernie. Największy zwarty kompleks leśny stanowią Lasy Pradelskie. Inne duże zespoły leśne występują w paśmie Skał Kroczyckich w zachodniej części gminy. Kompleksy leśne częściowo związane są także z dolinami dwóch głównych rzek gminy tj. Krztyńni i Białki Zdowskiej. Nieco mniejsze kompleksy występują m. in. w rejonie Dobrogoszczyca (Las Ściegna), a także pomiędzy Lgotą Murowaną, a Kroczycami Starymi (Rzyczyska).

W strukturze gruntów przeważają użytki rolne, które stanowią około 61,04%, a grunty orne prawie 84,29%. Gmina Kroczyce charakteryzuje się przeciętnymi warunkami glebowymi w aspekcie przydatności rolniczej. Najkorzystniejsze warunki glebowe, do prowadzenia działalności rolniczej, występują w północnej części gminy w okolicach miejscowości Dobrogoszczyce, Dzibice, Browarek i Biała Błotna. Dość powszechnie występują tam gleby klas bonitacyjnych II-III. Na pozostałych terenach jakość gleb jest niższa.

Na terenie gminy znajduje się obecnie 5 złóż kopalin (1 złożo piasków i żwirów, 3 złoża piasków formierskich, 1 złożo rud cynku i ołowiu). Obecnie złoża nie są eksploatowane i odgrywają niewielką rolę w aspekcie gospodarczym.

Wody powierzchniowe na terenie gminy Kroczyce reprezentowane są głównie przez Krztyńnię, Białkę Zdowską oraz niewielkie dopływy. Prawie cały obszar gminy odwadniany jest przez Krztyńnię (lewostronny dopływ Pilicy) oraz jej dopływy: Białkę i Żebrońkę. Natomiast niewielki obszar położony w północno - zachodniej części gminy odwadniany jest przez inny dopływ Pilicy tj. Białkę Lelowską.

Oprócz cieków wodnych wody powierzchniowe tworzą także: zespół rozlewisk poniżej zapory w Dzibicach, kompleks stawów hodowlanych w Białej Błotnej, zalew rekreacyjny w Siamoszytach, zbiorniki wodne w Przytubsku. Gmina charakteryzuje się największym udziałem powierzchniowych zbiorników wód stojących na terenie powiatu zawierciańskiego.

Wody podziemne na terenie gminy zgromadzone są w jurajskim GZWP Nr 326, który występuje prawie na całym jej obszarze. Zbiornik ten charakteryzuje się niskim stopniem naturalnej odporności na zanieczyszczenia co jest cechą większości szczelinowo - krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko - Śląskiej o dużych zdolnościach infiltracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniu przed infiltracją z powierzchni ziemi.

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Kroczyce prowadzone jest przez Komunalny Zakład Budżetowy. Na terenie gminy Zakład obsługuje 94 km sieci wodociągowej (stan na 31.12.2021 r.), która zaopatruje w wodę 99% ludności gminy. Stan techniczny sieci wodociągowej ocenia się jako dobry. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiadają miejscowości: Szypowice, Przytubsko, Siamoszyce, Podlesice, Lgotka, Kroczyce i Kostkowice. W pozostałych miejscowościach gospodarka ściekowa opiera się na szczelnych zbiornikach na ścieki. Na terenie gminy zlokalizowane są dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w m. Siamoszyce i w m. Kostkowice.

Gmina Kroczyce jest bardzo korzystnie położona na tle sieci powiązań drogowych. Przez jej teren przebiega droga krajowa DK 78 relacji: Kielce-Szczekociny-Kroczyce-Zawiercie-Siewierz-Tarnowskie Góry-Rybnik-Chałupki (granica państwa), która zapewnia sprawną komunikację i jest podstawą dla ruchu tranzytowego. Ponadto przez teren gminy przebiegają także 2 drogi wojewódzkie Nr 792 relacji Żarki-Kroczyce -w zachodniej części gminy i Nr 794 relacji Pilica-Pradła-Koniecpol we wschodniej części gminy.

Przez północną część gminy przebiega także Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) relacji Katowice-Zawiercie-Włoszczowa-Warszawa.

W Programie określone zostały obszary, cele i kierunki interwencji działań, a także opracowywane zostały harmonogramy realizacji działań własnych i koordynowanych na terenie Gminy Kroczyce wraz z podaniem jednostek realizujących i szacunkowych kosztów tych zadań.

Po przystąpieniu do opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030 wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, t. j. ze zm.). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak: WOOŚ.410.97.2022.AOK z dnia 21 marca 2022 r. uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

W związku z czym w dniu 28 marca 2022 r. wystąpiono z wnioskiem o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

Również Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach Opinią Sanitarną znak: NS-NZ.9022.21.34.2022 z dnia 04 kwietnia 2022 r. uznał za zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu omawianego dokumentu.

W dniu 12 kwietnia 2022 r. dokument został również przyjęty Uchwałą Nr 237/1409/22 Zarządu Powiatu Zawierciańskiego.

Ponadto w dniu 12 kwietnia 2022 r. w ramach przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko, Program został podany do publicznej wiadomości, celem zebrania uwag od lokalnej społeczności. Do dokumentu nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski od mieszkańców Gminy Kroczyce.

3. Dokumenty strategiczne na szczeblu krajowym, wojewódzkim i gminnym

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań wynikających z dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych/gminnych, a w szczególności z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z:

- Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” w zakresie celu 2,
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030. Aktualnie w opracowywaniu jest projekt „Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”,
- Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie,
- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie,
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023,
- Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021,
- Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2021-2030. Uchwała w sprawie niniejszego dokumentu została uznana za nieważną, zatem Plan będzie aktualizowany na lata 2022-2030, przy czym aktualnie nie ma jeszcze nowego dokumentu,
- Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce,
- Planu adaptacji Gminy Kroczyce do zmian klimatu do roku 2030,
- Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Kroczyce wraz ze szczegółową inwentaryzacją.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030

Kluczowym elementem zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie człowieka w wymiarze społecznym, ekonomicznym i kulturowym jest środowisko, w tym jego kondycja, różnorodność i zasobność. Środowisko kształtuje warunki życia ludzi i przyrody ożywionej, dostarcza wodę, pożywienie, energię i wiele innych zasobów naturalnych. Jakość i walory poszczególnych komponentów środowiska silnie wpływają na zdrowie ludzi i komfort życia. Efektywny sposób wykorzystania środowiska przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej determinuje możliwości wypełniania przez państwo zadań, w tym zaspakajania podstawowych potrzeb bytowych społeczeństwa. Najważniejsze trendy w obszarze środowiska są następujące:

- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Cel główny PEP2030 został sprecyzowany jako: *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców.*

Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi tj.:

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Cele horyzontalne: 1. Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa. 2. Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Przedmiotowa Strategia obowiązywała w perspektywie do 2020 r. Po upływie tego okresu Strategia została zastąpiona przez Politykę Ekologiczną Państwa 2030. Niemniej jednak cel 2 Strategii nie został jeszcze osiągnięty zatem przedmiotowy dokument nadal obowiązuje do czasu osiągnięcia tego celu. Cel szczegółowy i odpowiadające mu kierunki Strategii istotne w kontekście polityki środowiskowej gminy to:

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- ✓ lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- ✓ poprawa efektywności energetycznej,
- ✓ wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- ✓ rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- ✓ rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Cele i odpowiadające im kierunki interwencji Strategii istotne w kontekście poprawy jakości środowiska w Gminie Kroczyce to:

Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:

- ✓ modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- ✓ modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- ✓ realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- ✓ zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Ze względu na swoją rolę i przypisane jej zadania Strategia stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Łączy w sobie wymiar strategiczny z wymiarem operacyjnym: wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie. Ustala również system koordynacji i realizacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz społeczeństwem.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5).

Poniżej przedstawiono cel główny i cele szczegółowe Strategii, które mają znaczenie w kontekście Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce:

- **Cel główny:** Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym,
- **Cel szczegółowy I:** Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- **Cel szczegółowy II:** Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- **Cel szczegółowy III:** Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie kraju, a w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów jakości. Zgodnie z założeniami KPOP ma to nastąpić poprzez osiągnięcie, w możliwie krótkim czasie, dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych substancji szkodliwych w powietrzu, wymaganych przepisami prawa unijnego transponowanych do prawa polskiego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia.

Kierunkami działań prowadzącymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, są:

- ✓ podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza,
- ✓ stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza,
- ✓ włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi,
- ✓ rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- ✓ rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- ✓ upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Aktualnie w opracowywaniu jest projekt „**Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)**”.

Celem głównym aKPOP jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzone są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.

Cel ten realizowany będzie poprzez realizację celów szczegółowych oraz wskazanie kierunków interwencji. Przedstawione w przedmiotowej aKPOP działania powinny być planowane w połączeniu z kierunkami interwencji Polityki Ekologicznej Polski do 2030 r. oraz realizacją celów i projektów strategicznych PEP2040. Umożliwi to eliminację pozostałych barier, określonych w KPOP do 2020 r., intensyfikację działań naprawczych określonych w POP do 2026 r. oraz osiągnięcie celów założonych w realizowanych na poziomie województw uchwał antysmogowych.

Ze względu na nieosiągnięcie celów KPOP do 2020 r. na obszarze wszystkich stref w kraju, celami szczegółowymi aKPOP będzie ich kontynuacja:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Wyzwaniem dla Polski pozostaje zatem osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i PM2,5 oraz pułapu stężenia ekspozycji na pył PM2,5 oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia na pył PM2,5, a także poziomów docelowych dla B(a)P. Ponadto problemem pozostaje dotrzymanie poziomów dopuszczalnych dla NO₂ w dużych ośrodkach miejskich, gdzie przy zwiększającej się liczbie stacji komunikacyjnych, pracującej w ramach PMŚ oraz zwiększającym się natężeniu ruchu pojazdów indywidualnych w miastach, problem ten będzie się powiększał. Jednocześnie w związku ze zmieniającymi się warunkami meteorologicznymi, coraz większym problemem mogą stać się przekroczenia poziomu docelowego dla O₃.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Poniżej wymieniono cele i odpowiadające im kierunki działań istotne dla polityki środowiskowej Gminy Kroczyce:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- ✓ dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ✓ ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- ✓ adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- ✓ stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- ✓ organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- ✓ wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- ✓ zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- ✓ monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- ✓ zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ✓ ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego jest dokumentem określającym cele i priorytety w obszarze poprawy stanu środowiska Województwa Śląskiego. Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwi zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wyznaczone cele nakreślają konkretne wyzwania dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do 2030. Są to:

cel nadrzędny:

- dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami,

powietrze atmosferyczne:

- znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,

zasoby wodne:

- system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi,

umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód,

gospodarka odpadami:

- zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,

ochrona przyrody:

- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,

zasoby naturalne:

- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,

gleby:

- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,

tereny przemysłowe:

- przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,

hałas:

- dążenie do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych hałasu regulowanych prawem, poprzez realizację założeń POH ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy,

promieniowanie elektromagnetyczne:

- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,

przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Program ochrony powietrza (POP) dla województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 r. przekroczenia standardów jakości powietrza oraz docelowego poziomu benzo(a)pirenu w województwie śląskim. Opracowany został zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych.

Podstawowym celem Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów, aby ograniczyć niekorzystny wpływ zanieczyszczeń na mieszkańców. Dlatego zaplanowane działania mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największym stopniu oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

Do osiągnięcia celu Programu konieczna jest realizacja zadań wskazanych w harmonogramie realizacji oraz uwzględnianie ogólnych kierunków działań, które wpływają na poprawę stanu jakości powietrza w sposób pośredni.

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

- redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie,
- zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości),
- wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym,
- zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych,

- ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego,
- kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- prowadzenie działań kontrolnych,
- realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego precyzuje **wizję**: Województwo śląskie będzie: miejscem o wyróżniających walorach krajobrazowych i przyrodniczych, w którym bogactwo zasobów, optymalnie użytkowane i skutecznie chronione, stworzy lepszą jakość życia i zdrowia człowieka, regionem zrównoważonego rozwoju, w którym wysoka świadomość przyrodnicza mieszkańców przyczyni się do utrwalenia nowego wizerunku województwa śląskiego oraz regionem o sprawnym systemie zarządzania komponentami środowiska przyrodniczego i przestrzenią.

Misją województwa śląskiego jest zachowanie i odtwarzanie dziedzictwa przyrodniczego i przyrodniczo-kulturowego oraz zrównoważone korzystanie z zasobów przyrody i kształtowanie środowiska przyrodniczego na jego obszarze, uwzględniając potrzeby przyszłych pokoleń oraz nie naruszające potrzeb i praw w tym zakresie mieszkańców sąsiadujących województw.

Strategia precyzuje następujące cele strategiczne:

- I cel strategiczny: Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom,
- II cel strategiczny: Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego,
- III cel strategiczny: Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią,
- IV cel strategiczny: Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta Uchwałą Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Wizja rozwoju województwa śląskiego stanowi podstawę do sformułowania głównych celów polityki rozwoju oraz stanowi określenie aspiracji i dążeń społeczności regionalnej.

Wizja rozwoju została sprecyzowana w następujący sposób: **Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwość rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.**

Wizja regionu opiera się na kluczowych wartościach społeczności regionalnej, pozycji i wizerunku regionu w procesach rozwoju kraju i Europy oraz ustalonych w wyniku debaty publicznej kluczowych czynnikach rozwoju.

Wizja rozwoju województwa śląskiego doprowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach rozwoju Europy.

Osiągnięcie wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych: dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do 2030 r. tj.:

- cel strategiczny A: województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej,
 - ✓ cel operacyjny A.1. Konkurencyjna gospodarka,
 - ✓ cel operacyjny A.2. Innowacyjna gospodarka,
 - ✓ cel operacyjny A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość,
- cel strategiczny B: województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:
 - ✓ cel operacyjny B.1. wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych,
 - ✓ cel operacyjny B.2. aktywny mieszkaniowiec,

- ✓ cel operacyjny B.3. atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki,
- cel strategiczny C: województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:
 - ✓ cel operacyjny C.1. wysoka jakość środowiska,
 - ✓ cel operacyjny C.2. efektywna infrastruktura,
 - ✓ cel operacyjny C.3. atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu,
- cel strategiczny D: województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym:
 - ✓ cel operacyjny D.1. zrównoważony rozwój terytorialny,
 - ✓ cel operacyjny D.2. aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu,
 - ✓ cel operacyjny D.3. nowoczesna administracja publiczna.

Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Działania zaproponowane w ramach niniejszego dokumentu zostały podzielone na trzy rodzaje:

- *Działania krótkookresowe – realizowane w trakcie trwania Programu:*

Strategia krótkookresowa realizowana będzie przez następujące działania:

 - ✓ podjęcie działań związanych z realizacją inwestycji umożliwiających wyprowadzenie ruchu samochodowego poza teren ścisłej zabudowy mieszkaniowej (planowanie przedsięwzięcia, uzyskanie decyzji dla modernizacji, rozbudowy istniejących oraz budowy nowych dróg),
 - ✓ remonty i modernizacja nawierzchni drogowych,
 - ✓ realizacja działań naprawczych nałożonych wynikających z postępowania organów ochrony środowiska,
 - ✓ remonty i modernizacja linii kolejowych,
 - ✓ utrzymanie torowiska w dobrym stanie poprzez regularne szlifowanie i frezowanie szyn, stosowanie urządzeń do smarowania szyn oraz oczyszczanie i uzupełnienia podsypki tłuczniowej,
- *Działania długookresowe – realizowane po okresie trwania Programu, służące wskazaniu możliwych sposobów i kierunków działań przewidzianych do realizacji*

Strategia długookresowa realizowana będzie przez następujące działania:

 - ✓ ocena skuteczności i stopnia realizacji działań podjętych w ramach Programu ochrony środowiska przed hałasem na etapie wykonywania aktualizacji Programu,
 - ✓ rozpatrzenie konieczności wykonania przeglądu ekologicznego dla rejonów, dla których na etapie aktualizacji mapy akustycznej wykazane zostaną dalsze przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu,
 - ✓ modernizacja, rozbudowa oraz budowa nowych dróg,
 - ✓ redukcja natężenia ruchu poprzez budowę obwodnic, tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów,
 - ✓ wspieranie i promowanie komunikacji zbiorowej m.in.: poprzez kreowanie priorytetów dla komunikacji, podnoszenie standardów przewozów, rozwijanie floty taboru, wprowadzenie inteligentnych systemów,
 - ✓ promowanie pojazdów elektrycznych i hybrydowych m.in. poprzez komunikację zbiorową,
 - ✓ utrzymanie torowiska w dobrym stanie poprzez regularne szlifowanie i frezowanie szyn, stosowanie urządzeń do smarowania szyn oraz oczyszczanie i uzupełnienia podsypki tłuczniowej,
 - ✓ remonty i modernizacja linii kolejowych,
 - ✓ stopniowa wymiana taboru na nowocześniejszy,
- *Działania ciągłe – realizowane w trakcie i po okresie trwania Programu*

Działania ciągłe realizowane będą przez następujące działania:

- ✓ prowadzenie właściwej polityki w zakresie planowania przestrzennego (planowanie nowych źródeł hałasu w oddaleniu od obszarów podlegających ochronie akustycznej, stosowanie zasad strefowania zabudowy, ograniczanie na etapie uchwalania mpzp możliwości lokalizowania nowych obszarów podlegających ochronie akustycznej w strefach oddziaływania hałasu o poziomie większym od dopuszczalnego,
- ✓ prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie możliwości minimalizacji oddziaływania akustycznego pochodzącego od ruchu pojazdów (promowanie komunikacji zbiorowej oraz proekologicznych postaw w zakresie korzystania z pojazdów samochodowych, stopniowa eliminacja pojazdów niespełniających wymagań akustycznych,
- ✓ prowadzenie kontroli stanu nawierzchni drogowych,
- ✓ prowadzenie remontów nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej,
- ✓ prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących prędkości ruchu.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023 został przyjęty Uchwałą Nr XIV/157/19 Rady Powiatu Zawierciańskiego z dnia 31 października 2019 r. Stanowi on podstawowe narzędzie precyzujące działania w sektorze środowiska na terenie powiatu. Według założeń, Program doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego, w tym zakresie prawa.

Program Ochrony Środowiska, wyznacza cele i zadania, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Dokument ten wspomaga dążenie do uzyskania w powiecie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony.

Struktura Programu obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w powiecie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przed powodzią, gospodarki odpadami, ochrony gleb i zasobów naturalnych, ochrony klimatu i jakości powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem, ochrony przyrody, ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów, edukacji ekologicznej, terenów przemysłowych, promieniowania elektromagnetycznego, a także przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego.

Identyfikacja potrzeb w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywane zostały harmonogramy realizacji działań własnych i koordynowanych, przedstawiające listę przedsięwzięć, jakie zostały zaplanowane do realizacji na terenie powiatu zawierciańskiego.

Określone w niniejszym Programie obszary, cele i kierunki interwencji, a także zadania koordynowane zaplanowane dla gmin w powiecie stanowią wytyczne do sformułowania celów i kierunków interwencji określonych w opracowywanym aktualnie „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030”.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021 został przyjęty Uchwałą Nr 287/XLII/2018 Rady Gminy Kroczyce z dnia 28 września 2018 r.

Program ten jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Określa on politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy, w tym zakresie, nakreśla Program Ochrony Środowiska.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie

w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przed powodzią, gospodarki odpadami, ochrony gleb i zasobów geologicznych, ochrony powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem, ochrony przyrody, ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów, edukacji ekologicznej, aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany został harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji działań, przedstawiający listę przedsięwzięć, jakie zostały zaplanowane i zrealizowane na terenie Gminy Kroczyce.

Zapisy dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce bezpośrednio stanowią wytyczne do sformułowania obszarów interwencji określonych w opracowywanym aktualnie Programie Ochrony Środowiska dla na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2021-2030

Niniejszy Plan został przyjęty Uchwałą Nr 262/XXXV/2022 Rady Gminy Kroczyce z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2021-2030”.

Niemniej jednak Uchwała w sprawie niniejszego dokumentu została uznana przez nadzór za nieważną, zatem Plan będzie aktualizowany na lata 2022-2030. Aktualnie nie ma jeszcze nowego dokumentu.

Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce

Założenia do niniejszego planu zostały przyjęte Uchwałą Nr 81/XII/2019 Rady Gminy Kroczyce z dnia 25 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce”.

Celem opracowania jest określenie prognozy potrzeb energetycznych oraz zapewnienie mieszkańcom gminy zaopatrzenia w czynniki energetyczne, a także określenie kierunków i przedstawienie możliwości do:

- racjonalizacji użytkowania energii cieplnej (oszczędność energii cieplnej),
- zagospodarowania lokalnych zasobów energii odnawialnej,
- zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza,
- wyboru strategii zaopatrzenia w energię mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Dokument pozwala na:

- kształtowanie gospodarki energetycznej gminy w sposób optymalny i uporządkowany uwzględniając przy tym specyficzne warunki lokalne gminy,
- harmonizację działań w zakresie zaopatrzenia w paliwa gazowe i energię podejmowanych bezpośrednio przez organy gminy z odpowiednimi przedsiębiorstwami energetycznymi funkcjonującymi na obszarze gminy,
- uzgadnianie kierunków działań gmin i przedsiębiorstw energetycznych w zakresie rozwoju infrastruktury, w tym lokalizacji nowych źródeł wytwórczych,
- uzgadnianie kierunków działań gmin i przedsiębiorstw energetycznych z interesami i potrzebami społeczności lokalnej.

Plan adaptacji Gminy Kroczyce do zmian klimatu do roku 2030

Plan adaptacji do zmian klimatu został przyjęty Uchwałą Nr 228//XXX/2021 Rady Gminy Kroczyce z dnia 21 października 2021 r. w sprawie przyjęcia „Planu adaptacji Gminy Kroczyce do zmian klimatu do roku 2030”.

Zdefiniowana wizja Gminy Kroczyce brzmi: *Kroczyce - to Gmina zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańcom przy uwzględnieniu postępujących zmian klimatu.*

Cel nadrzędny Planu zdefiniowano jako: *Podniesienie potencjału adaptacyjnego Gminy Kroczyce do skutków zmian klimatycznych.*

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów głównych tj.:

- ✓ Cel główny nr 1: Zwiększenie odporności Gminy na występowanie ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń powietrza oraz występowanie stanów smogowych.
- ✓ Cel główny nr 2: Niwelowanie skutków postępujących zmian klimatycznych związanych z postępującym wzrostem termiki Gminy oraz intensywnymi deszczami.
- ✓ Cel główny nr 3: Zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców Gminy w zakresie konieczności adaptacji i łagodzenia skutków oddziaływania negatywnych czynników klimatycznych.

Program usuwania azbestu z terenu Gminy Kroczyce wraz ze szczegółową inwentaryzacją

Niniejszy Program został przyjęty Uchwałą nr 9/II/2014 Rady Gminy Kroczyce z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kroczyce wraz ze szczegółową inwentaryzacją”.

Wyroby zawierające azbest po ich usunięciu z miejsca lokalizacji stają się odpadami. Są one zakwalifikowane do grupy odpadów niebezpiecznych. Gospodarka nimi wymaga prawidłowego prowadzenia oraz szczególnej kontroli.

Celem realizacji Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kroczyce oraz minimalizacja szkodliwego oddziaływania azbestu na ludzi i środowisko.

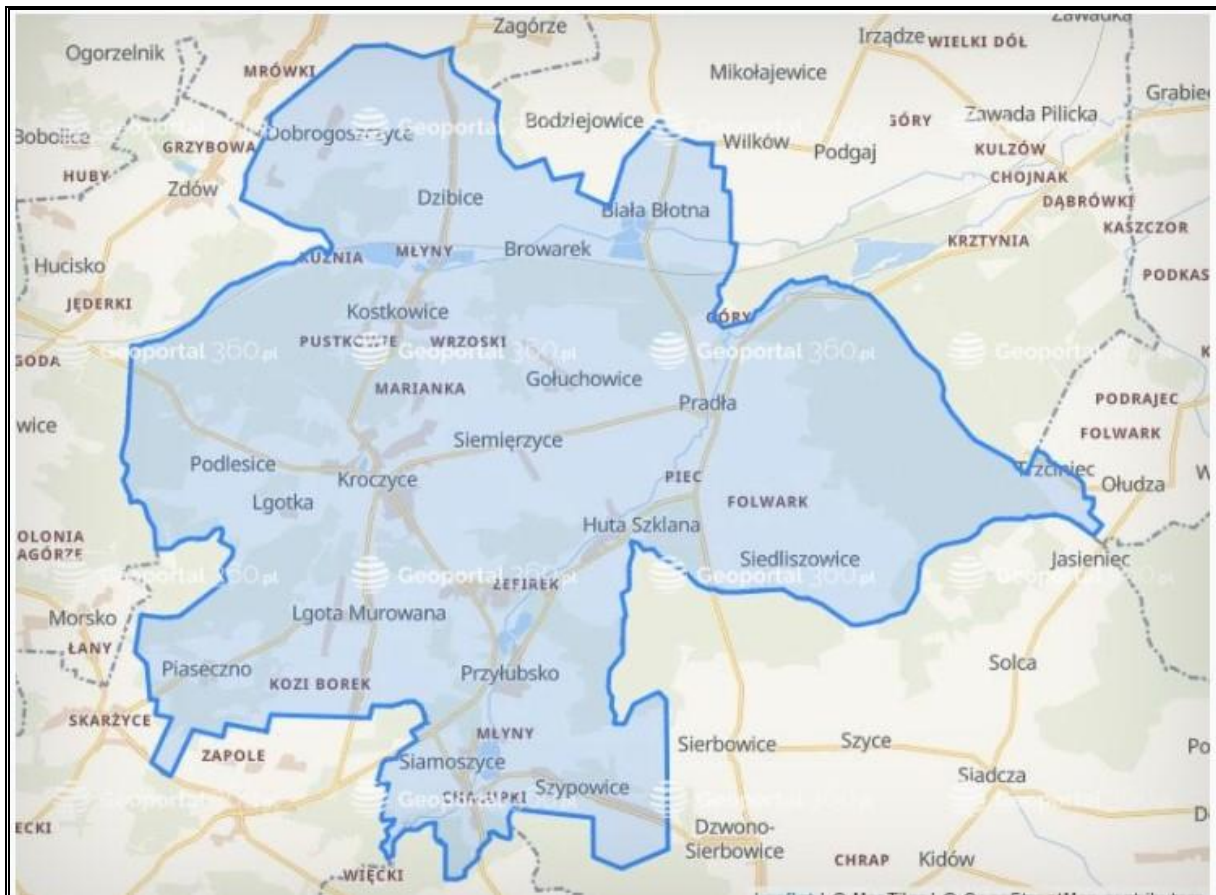
Gmina prowadzi dofinansowanie do odbioru odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych i innych oraz przekazanie do unieszkodliwiania poprzez składowanie odpadów zawierających azbest na składowiskach azbestowych. Dofinansowanie obejmuje demontaż, transport i unieszkodliwianie tych odpadów.

W/w priorytety, cele i kierunki działań ww. dokumentów posłużyły do sprecyzowania kierunków działań w *Programie Ochrony środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030*.

4. Dane ogólne o gminie

Położenie

Gmina Kroczyce jest jedną z czterech gmin wiejskich powiatu zawierciańskiego położoną w północnej jego części. Od zachodu graniczy z gminą Włodowice, od północnego-wschodu z gminą Irządze, od południa z gminami Ogrodzieniec i Pilica, od wschodu z gminą Szczekociny, od południowego zachodu z gminą Zawiercie oraz od północy z gminą Niegowa z powiatu myszkowskiego. Położenie gminy przedstawiono na rys. 1.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Kroczyce

Źródło: <https://geoportal360.pl/24/zawierciański/kroczyce-241604/>

Gmina Kroczyce zajmuje powierzchnię 110,15 km². W skład gminy wchodzi 19 miejscowości podzielone na 20 sołectw. Są to: Biała Błotna, Browarek, Dobrogoszczyce, Dzibice, Gołuchowice, Kostkowice, Huta Szklana, Kroczyce, Lgota Murowana, Lgotka, Piaseczno, Podlesice, Pradła, Przytubsko, Siamoszyce, Siedliszowice, Siemiężyce, Szypowice, Trzciniec. Siedziba władz gminnych znajduje się w miejscowości Kroczyce.

Gminę zamieszkuje 6 222 osoby (wg GUS, stan na 30.06.2021 r.).

Pod względem fizyko-geograficznym gmina położona jest w większości na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, reprezentowanej przez Wyżynę Częstochowską -jeden z czterech jurajskich mezoregionów geograficznych. Wyżyna Częstochowska obejmuje około 85% powierzchni gminy od granic zachodnich do linii Siedliszowice -Pradła -Biała Błotna na wschodzie. Natomiast skrajna wschodnia część gminy z kompleksem Lasów Pradelskich położona jest na Progu Lelowskim wchodzącym w skład Wyżyny Przedborskiej -jednego z makroregionów Wyżyny Małopolskiej. Takie położenie gminy

Kroczyce decyduje o bardzo dużym udziale obszarów chronionych na jej terenie. Obszary prawnie chronione zajmują 10 409 ha, co stanowi 94,4% ogólnej powierzchni gminy. Na Park Krajobrazowy Orlich Gniazd przypada 2 545 ha, otulinę 7 819 ha a rezerwat przyrody nieożywionej „Góra Zborów” 45 ha. Gmina należy do gmin atrakcyjnych pod względem turystyczno-krajobrazowym. Na terenie tym licznie występują ostańce skalne oraz jaskinie. Wyznaczone są również malownicze szlaki i trasy turystyczne. Walory rekreacyjne wzbogacają zbiorniki wodne oraz stawy rybne.

Grunty leśne zajmują powierzchnię 3 610,77 ha. W strukturze własności przeważają lasy prywatne, które stanowią ponad 72% ogólnej powierzchni. Lasy Skarbu Państwa zajmują prawie 27,88%. Natomiast lasy gminne zaledwie 0,12%. Lasy porastają teren gminy dość równomiernie. Największy zwarty kompleks leśny stanowią Lasy Pradelskie. Inne duże zespoły leśne występują w paśmie Skał Kroczyckich w zachodniej części gminy. Kompleksy leśne częściowo związane są także z dolinami dwóch głównych rzek gminy tj. Krztyni i Białki Zdowskiej. Nieco mniejsze kompleksy występują m. in. w rejonie Dobrogoszczyce (Las Ściegna), a także pomiędzy Lgotą Murowaną, a Kroczycami Starymi (Rzyczyska).

Powierzchnia i grunty

W strukturze gruntów przeważają użytki rolne, które stanowią około 61,04%, a grunty orne prawie 84,29%. Gmina Kroczyce charakteryzuje się przeciętnymi warunkami glebowymi w aspekcie przydatności rolniczej. Najkorzystniejsze warunki glebowe, do prowadzenia działalności rolniczej, występują w północnej części gminy w okolicach miejscowości Dobrogoszczyce, Dzibice, Browarek i Biała Błotna. Dość powszechnie występują tam gleby klas bonitacyjnych II-III. Na pozostałych terenach jakość gleb jest niższa.

Charakter Gminy

Na terenie gminy znajduje się obecnie 5 złóż kopalin (1 złoża piasków i żwirów, 3 złoża piasków formierskich, 1 złoża rud cynku i ołowiu). Obecnie złoża nie są eksploatowane i odgrywają niewielką rolę w aspekcie gospodarczym.

Wody powierzchniowe na terenie gminy Kroczyce reprezentowane są głównie przez Krztynię, Białkę Zdowską oraz niewielkie dopływy. Prawie cały obszar gminy odwadniany jest przez Krztynię (lewostronny dopływ Pilicy) oraz jej dopływy: Białkę i Żebrowkę. Natomiast niewielki obszar położony w północno-zachodniej części gminy odwadniany jest przez inny dopływ Pilicy tj. Białkę Lelowską. Oprócz cieków wodnych wody powierzchniowe tworzą także: zespół rozlewisk poniżej zapory w Dzibicach, kompleks stawów hodowlanych w Białej Błotnej, zalew rekreacyjny w Siamoszycach, zbiorniki wodne w Przyłubsku. Gmina charakteryzuje się największym udziałem powierzchniowych zbiorników wód stojących na terenie powiatu zawierciańskiego.

Wody podziemne na terenie gminy zgromadzone są w jurajskim GZWP Nr 326, który występuje prawie na całym jej obszarze. Zbiornik ten charakteryzuje się niskim stopniem naturalnej odporności na zanieczyszczenia co jest cechą większości szczelinowo-krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko-Śląskiej o dużych zdolnościach infiltracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniu przed infiltracją z powierzchni ziemi.

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Kroczyce prowadzone jest przez Komunalny Zakład Budżetowy. Na terenie gminy Zakład obsługuje 94 km sieci wodociągowej (stan na 31.12.2021 r.), która zaopatruje w wodę 99% ludności gminy. Stan techniczny sieci wodociągowej ocenia się jako dobry. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiadają miejscowości: Szypowice, Przyłubsko, Siamoszyce, Podlesice, Lgotka, Kroczyce i Kostkowice. W pozostałych miejscowościach gospodarka ściekowa opiera się na szczelnych zbiornikach na ścieki. Na terenie gminy zlokalizowane są dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w m. Siamoszyce i w m. Kostkowice.

Gmina Kroczyce jest bardzo korzystnie położona na tle sieci powiązań drogowych. Przez jej teren przebiega droga krajowa DK 78 relacji: Kielce-Szczekociny-Kroczyce-Zawiercie-Siewierz-Tarnowskie Góry-Rybnik-Chałupki (granica państwa), która zapewnia sprawną komunikację i jest podstawą dla ruchu tranzytowego. Ponadto przez teren gminy przebiegają także 2 drogi wojewódzkie Nr 792 relacji Żarki-Kroczyce - w zachodniej części gminy i Nr 794 relacji Pilica-Pradła-Konieczpol - we wschodniej części gminy.

Przez północną część gminy przebiega także Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) relacji Katowice-Zawiercie-Włoszczowa-Warszawa.

Uwarunkowania przyrodnicze

Na terenie gminy Kroczyce obszary chronione występują w jej zachodniej części poza otuliną Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, która pokrywa niemal cały teren gminy. Na obszarze gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 t. j. ze zm.):

- Rezerwat Przyrody „Góra Zborów”,
- „Park Krajobrazowy Orlich Gniazd” wraz z otuliną,
- Obszar chronionego krajobrazu Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki,
- Obszar Natura 2000 „Ostoja Kroczycka”
- pomniki przyrody (2 szt.).

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Krajowe przepisy dotyczące konieczności przedstawiania zagadnień dotyczących ochrony środowiska w planie zagospodarowania przestrzennego zawarte są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503, t.j.), a także w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372, t.j.).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są podstawowymi instrumentami kształtowania ładu przestrzennego pozwalającymi na racjonalną gospodarkę terenami. Od kilku lat obserwuje się wzmocnienie roli planowania przestrzennego, jako instrumentu ochrony środowiska. Do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykonywane są opracowania ekofizjograficzne i prognozy oddziaływania na środowisko, które uwzględniają zagadnienia ochrony środowiska na etapie tworzenia tych planów, a także studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy zostało przyjęte uchwałą Nr 212/XXIX/2017 Rady Gminy Kroczyce z dnia 19 czerwca 2017 r.

Dotychczas na terenie Gminy Kroczyce obowiązuje 22 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp), co stanowi 100% powierzchni Gminy. Do czasu przyjęcia niniejszego dokumentu najprawdopodobniej nastąpi zmiana jednego mpzp. W tab. 1 przedstawiono wykaz uchwał Rady Gminy Kroczyce w sprawie mpzp na dzień 21.03.2022 r.

Tabela 1. Wykaz uchwał Rady Gminy Kroczyce w sprawie mpzp

Lp.	Uchwalony plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego	Nazwa (dzielnica /sołectwo, ulica)
1.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 131 poz. 3781 z dnia 16 listopad 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 264/XXXIV/2006 z dnia 23 października 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Biała Błotna w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Biała Błotna
2.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 41 poz. 1180 z dnia 4 kwietnia 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 241/XXIX/2006 z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Browarek w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Browarek

3.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 131 poz. 3784 z dnia 16 listopada 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 267/XXXIV/2006 z dnia 23 października 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Dobrogoszczyce w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Dobrogoszczyce
4.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 131 poz. 3783 z dnia 16 listopada 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 266/XXIX/2006 z dnia 23 października 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Dzibice w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Dzibice
5.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 125 poz. 3563 z dnia 31 października 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 263/XXXIII/2006 z dnia 3 października 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Gołuchowice w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gołuchowice
6.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 52 poz. 1129 z dnia 27 marca 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 33/IV/2007 z dnia 24 stycznia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Huta Szklana w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Huta Szklana
7.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 96 poz. 1944 z dnia 31 maja 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 71/VII/2007 z dnia 11 kwietnia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Kostkowice w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Kostkowice
8.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 121 poz. 2431 z dnia 24 lipca 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 78/IX/2007 z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Kroczyce Okupne (I) w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Kroczyce I
9.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 96 poz. 1943 z dnia 31 maja 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 70/VII/2007 z dnia 11 kwietnia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Kroczyce Stare (II) w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Kroczyce II
10.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 52 poz. 1133 z dnia 27 marca 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 37/IV/2007 z dnia 24 stycznia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Lgota Murowana w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Lgota Murowana
11.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 125 poz. 3562 z dnia 31 października 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 262/XXXIII/2006 z dnia 3 października 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Lgotka w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Lgotka
12.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 87 poz. 1785 z dnia 18 maja 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 45/V/2007 z dnia 9 marca 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Piaseczno w Gminie Kroczyce Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego poz. 2310 z dnia 06 czerwca 2012 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 115/XVI/2012 z dnia 16 maja 2012 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Piaseczno zmiana fragmentu planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Piaseczno
13.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 87 poz. 1785 z dnia 18 maja 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 44/V/2007 z dnia 9 marca 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Podlesice w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Podlesice
14.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 52 poz. 1132 z dnia 27 marca 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 36/IV/2007 z dnia 24 stycznia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Pradła w Gminie Kroczyce Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego poz. 5238 z dnia 04 grudnia 2012 r. – Uchwała	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Pradła zmiana fragmentu

	Rady Gminy Kroczyce Nr 139/XX/2012 z dnia 30 października 2012 r.	planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Pradła
15.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 52 poz. 1130 z dnia 27 marca 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 34/IV/2007 z dnia 24 stycznia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Przyłubsko w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Przyłubsko
16.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 52 poz. 1131 z dnia 27 marca 2007 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 35/IV/2007 z dnia 24 stycznia 2007 r. w sprawie mpzp w miejscowości Siamoszyce w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Siamoszyce
17.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego poz. 20 z dnia 03 stycznia 2020 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 90/XIII/2019 z dnia 18 grudnia 2019 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Siedliszowice
18.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 125 poz. 3561 z dnia 31 października 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 261/XXXIII/2006 z dnia 03 października 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Siemięrzyce w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Siemięrzyce
19.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 41 poz. 1179 z dnia 4 kwietnia 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 242/XXIX/2006 z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Szypowice w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Szypowice
20.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego Nr 41 poz. 1181 z dnia 04 kwietnia 2006 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 240/XXIX/2006 z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie mpzp w miejscowości Trzciniec w Gminie Kroczyce	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Trzciniec
21.	Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego poz. 5748 z dnia 13 listopada 2014 r. – Uchwała Rady Gminy Kroczyce Nr 315/XLI/2014 z dnia 30 października 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Kroczyce II obejmujący obszar części miejscowości Kroczyce Stare
22.	Uchwała nie została jeszcze uchwalona w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego – Uchwała Nr 272/XXXVIII/2022 Rady Gminy Kroczyce z dnia 29 marca 2022 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miejscowości Huta Szklana w Gminie Kroczyce

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021 i nieważny Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2021-2030

W/w plany stanowią akty prawa miejscowego, których celem jest określenie zasad kształtowania ładu przestrzennego na danym terenie, którego dotyczą.

5.2. Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza

Zanieczyszczenia powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz na stan środowiska przyrodniczego. Ponadto wpływają na zmiany klimatu oraz wywołują niekorzystne procesy w ochronnej warstwie ozonowej. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczne

odległości. Ochrona powietrza, zgodnie z przepisami, polega na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu, względnie utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

W województwie śląskim zagadnienia związane z ochroną powietrza ujęte są w „Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego”.

Program ochrony powietrza (POP) dla województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. Podstawowym celem Programu jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów, aby ograniczyć niekorzystny wpływ zanieczyszczeń na mieszkańców.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 t.j. ze zm.) przygotowanie i zrealizowanie Programu Ochrony Powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji, spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845 t.j.).

Na podstawie art. 87 ww. ustawy oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914), w województwie śląskim wyznaczonych zostało 5 stref, dla których przeprowadzana jest coroczna ocena jakości powietrza. Gmina Kroczyce zaliczona została do **strefy śląskiej**. Strefa ta została utworzona ze względu na przekroczenie dopuszczalnej częstości przekroczeń dopuszczalnego poziomu 24-godz. pyłu PM10 oraz przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w roku kalendarzowym.

5.2.1. Emisja zanieczyszczeń

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Kroczyce jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady usługowe, z których spaliny są emitowane przez kominy niższe niż 40 m),
- emisję komunikacyjną,
- emisję napływową.

Emisja niska (powierzchniowa)

Niska emisja na terenie gminy związana jest z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Pomimo wejścia w życie uchwały antysmogowej (Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji) nadal zdarza się niedopuszczalne przepisami prawa spalanie różnego rodzaju materiałów odpadowych, w tym odpadów komunalnych, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Ponadto wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają także lokalne przestarzałe kotłownie pracujące dla potrzeb centralnego ogrzewania oraz małe przedsiębiorstwa usługowe wykorzystujące opał niskiej jakości. Nie posiadają one praktycznie żadnych urządzeń do ochrony powietrza. Głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel o różnej jakości i o różnym stopniu ziasarczenia. Funkcjonujące w tym sektorze stare urządzenia grzewcze posiadają niską sprawność. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły i benzo(a)piren.

Na terenie Gminy Kroczyce brak jest centralnego systemu zaopatrzenia w ciepło. Brak jest także rozwiniętej infrastruktury gazowej.

Aktualnie trwają prace projektowe nad gazyfikacją Gminy Kroczyce. Od 2020 r. Firma „i-projekt” Łukasz Kłak z siedzibą w Gliwicach działając na zlecenie Inwestora Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. opracowuje dokumentację projektową dla zadania „*Gazyfikacja Gminy Kroczyce*”.

Zadanie jest realizowane w ramach Rządowego Programu przyspieszenia gazyfikacji kraju w latach 2018-2022. Całość prac finansowana jest przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Projekt sieci gazowej obejmuje następujące miejscowości: Siamoszyce, Przyłubsko, Kroczyce Stare, Kroczyce Okupne i Podlesice. Gmina Kroczyce wystąpiła z wnioskiem o poszerzenie zakresu opracowania dokumentacji poprzez zaprojektowanie linii gazociągowej w miejscowościach Gołuchowice i Pradła. Obecnie dokumentacja jest na etapie uzgodnień trasy całości inwestycji z Gminą Kroczyce.

Gmina posiadała „**Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2021-2030**” przyjęty Uchwałą Nr 262/XXXV/2022 Rady Gminy Kroczyce z dnia 28 stycznia 2022 r. Celem głównym planu była: *Poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Kroczyce.*

Uchwała w sprawie niniejszego dokumentu została uznana przez nadzór za nieważną, zatem Plan będzie aktualizowany na lata 2022-2030. Aktualnie nie ma jeszcze nowego dokumentu.

Gmina posiada także „**Plan adaptacji do zmian klimatu Gminy Kroczyce do roku 2030**”, który został przyjęty Uchwałą Nr 228/XXX/2021 Rady Gminy Kroczyce z dnia 21 października 2021 r.

Z kolei działania związane są z zaopatrzeniem gminy w gaz, energię cieplną i elektryczną oraz zarządzaniem energią realizowane są zgodnie z Uchwałą Nr 81/XII/2019 Rady Gminy Kroczyce z dnia 25 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia „**Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce**”.

Energia elektryczna

Na terenie Gminy Kroczyce nie występuje zakład produkujący energię elektryczną. Całość energii elektrycznej jest importowana za pomocą infrastruktury przesyłowej. Głównym dystrybutorem tej formy energii finalnej jest TAURON Dystrybucja S.A.

Ciepło i chłód

Na terenie Gminy nie został zidentyfikowany żaden zakład ciepłowniczy dostarczający ciepło/chłód dla obiektów zlokalizowanych na terenie jednostki.

W 2013 r. Gmina realizowała program kompleksowej poprawy stanu powietrza na terenie Gminy Kroczyce poprzez montaż instalacji kolektorów słonecznych. W ramach programu wykonano 649 takich instalacji.

Emisja komunikacyjna (liniowa)

Emisja komunikacyjna związana jest z ruchem pojazdów silnikowych. Największa emisja spalin koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych szczególnie w rejonie drogi krajowej Nr 78 relacji Chałupki-Chmielnik i dróg wojewódzkich DW 792 relacji Żarki-Kotowice-Kroczyce i DW 794 relacji Koniecpol-Lelów-Pradła-Pilica-Wolbrom-Skała-Kraków. Uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń z komunikacji nasilają się zwłaszcza w okresie letnim, z uwagi na obecność turystów. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg.

Emisja z zakładów przemysłowych (punktowa)

Na terenie Gminy Kroczyce nie występuje zagrożenie stanu jakości powietrza ze strony przemysłu. Źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza może natomiast stanowić emisja napływowa pochodząca

z działalności przemysłowej zakładów produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie powiatu zawierciańskiego.

Największy wpływ na stan środowiska z tego źródła na terenie powiatu mają podmioty gospodarcze tj.: CMC „Zawiercie” S.A., Odlewnia Zawiercie Spółka Akcyjna, Agro Duda Sp. z o.o. we Włodowicach, Cognor S.A. Oddział Ferrostał Łabędy w Zawierciu, Spółdzielcza Agrofirma Szczekociny, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Harsco Metals Polska Sp. z o.o., KERAM Sp. z o.o., Tauron Ciepło Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (Centralna Ciepłownia w Zawierciu). Ponadto na terenie powiatu działają następujące firmy: Chemokor Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Betoniarnia Kaczmarek S.C., FOB-DECOR Sp. z o.o. w Turzy, gmina Łazy, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KOTLEX” A. Kot, W. Leks Sp. J., STEAG Energo Mineral Sp. z o.o., Zakład Przetwórstwa Mięsnego Michał Wojtasik, KRÓLMET Sp. z o.o., Market Budowlany FORMAT Sp. z o.o., TRADEPOL Sp. z o.o., ANRO Firma Poligraficzno-Handlowa Sp. z o.o., Stalobrex Sp. z o.o. w Wysokiej, gmina Łazy, Szczęsny-Zjawiony Sp. z o.o., BP Europa SE Oddział w Polsce (stacja paliw BP koliber w Zawierciu), Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Zawierciu, BRUK-BET Sp. z o.o. (Zakład nr 8 w Fugasówce, gmina Ogrodzieniec), Zakład Sprzętu Elektroinstalacyjnego „OSPEL” S.A. Wierbka, gmina Pilica, MONTOMET SERVICE Sp. z o.o. w Zawierciu, Fabryka Narzędzi Poręba Sp. z o.o., BSK RETURN S.A., Prohutrem Sp. z o.o. Wyroby Hutnicze w Zawierciu, Virtu Production Sp. z o.o. w Zawierciu, PROMAR Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Sp. z o.o., Norma Polska Sp. z o.o. w Sławniowie, gmina Pilica i inne.

Emisja napływowa

Istotną rolę w emisji zanieczyszczeń do powietrza odrywa także napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiadujących. Zasadnicze znaczenie ma lokalizacja terenu powiatu zawierciańskiego w kierunku północno-wschodnim od uprzemysłowionego rejonu Górnego Śląska i Zagłębia. Napływ zanieczyszczeń z tych terenów jest rezultatem dominujących w tym rejonie wiatrów z kierunku południowo-zachodniego oraz zachodniego.

Gmina Kroczyce podjęła inicjatywę wstąpienia do projektu Life + Przywracamy Błękit. Jest to największy ekologiczny projekt – względem liczby partnerów w Europie dotyczący jakości powietrza. Nadrzędnym celem projektu jest sprawna i efektywna realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego. Główny cel projektu jest zbieżny z priorytetowym celem Programu ochrony powietrza tj. opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Podjęte w ramach projektu działania umożliwią znaczące przyspieszenie tempa wymiany urządzeń grzewczych małej mocy (poniżej 1 MW) opalanych paliwami stałymi w sektorze komunalno-bytowym, co stanowi główne źródło sytuacji problemowej na terenie całego województwa. Istotną częścią projektu jest też podniesienie poziomu wiedzy w różnych grupach docelowych w zakresie niskiej emisji oraz działań zapobiegawczych.

5.2.2. Odnawialne źródła energii

Poprawa efektywności energetycznej wiąże się z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Polityka Energetyczna Polski do 2030 r. zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii: co najmniej do poziomu 15 % do 2020 r. i dalszy wzrost w latach następnych, 10 % udział biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 r., zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych i ochronę lasów przed nadmierną eksploatacją na cele energetyczne.

W województwie śląskim dokonano inwentaryzacji zasobów, a także oszacowano potencjał źródeł odnawialnych w ramach *Programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego*. Zestawienie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie Gminy Kroczyce zgodnie z w/w programem zostało przedstawione w tab. 2.

Tabela 2. Zestawienie możliwości wykorzystania OZE na terenie Gminy Kroczyce

Lp.	Gmina	Preferowane kierunki rozwoju – grupa A inwestycje krótkookresowe	Kierunki rozwoju możliwe do realizacji – grupa B inwestycje długookresowe
1.	Kroczyce	Energia z biomasy	Energia biogazu z biogazowni rolniczych Energia wód geotermalnych

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego

Energia z biomasy

Do grupy gmin, które charakteryzują się najbardziej korzystnymi warunkami do rozwoju wykorzystania energii z biomasy (wzięto pod uwagę możliwy do pozyskania potencjał drewna i słomy oraz siana) zaliczono gminy o potencjale przekraczającym 35 TJ/rok – strefa A, do których należy Gmina Kroczyce.

Energia z biogazu

Do grupy gmin, które charakteryzują się korzystnymi warunkami do rozwoju biogazowni rolniczych - grupa B zaliczono Gminę Kroczyce.

Energia geotermalna

Gmina Kroczyce należy do strefy B, posiada warunki do rozwoju systemów pozyskania energii geotermalnej.

Energia słoneczna

Na północno wschodnich krańcach województwa śląskiego wartości rocznych sum energii w powiatach tj. kłobucki, częstochowski, myszkowski i zawierciański (do którego należy Gmina Kroczyce), wynoszą około 160 kWh/m²/rok dla energii elektrycznej i odpowiednio około 1,6 GJ/m²/rok dla energii cieplnej.

Ze względu na niewielkie rozciągłości geograficzne województwa, jego potencjał energii słonecznej (zbliżony na całym terenie), teren województwa zakwalifikowano jako strefę A – biorąc pod uwagę termo konwersje energii promieniowania słonecznego za pomocą płaskich kolektorów słonecznych i produkcję ciepłej wody użytkowej (C.W.U).

Gmina Kroczyce z sukcesem zrealizowała projekt montażu 649 instalacji solarnych dofinansowanych w ramach projektu ze środków RPO WSL 2007-2013.

Gmina Kroczyce uzyskała dofinansowanie na 500 instalacji fotowoltaicznych. W październiku 2021 r. Zarząd Województwa Śląskiego podjął Uchwałę o udzieleniu Gminie dofinansowania na realizację zadania pn. „Ekoenergia – montaż instalacji fotowoltaicznych na potrzeby gospodarstw w Gminie Kroczyce”. W ramach zadania przewiduje się montaż 500 takich instalacji.

Energia wiatru

Dominująca część województwa śląskiego leży w strefie mało korzystnej pod względem potencjalnego wykorzystania energii wiatru - strefa IV (również obszar gminy Kroczyce znajduje się w strefie IV), jedynie południową część województwa uznać można za korzystną (strefa III). W związku z tym turbiny wiatrowe w wybranych przypadkach nie mogą stanowić opłacalnej formy produkcji energii elektrycznej na badanym obszarze. Także z punktu widzenia rozwoju turystycznego (unikalny i nieskażony krajobraz Jury) oraz lokalizacji większości terenów Gminy w obszarze Parku Krajobrazowego (brak możliwości instalacji turbin), lokalizacja turbin jest niewskazana. Pozostałe tereny (poza parkiem) to w przeważającej części skupiska zabudowy, gdzie także należałoby unikać budowy masztów.

Energia spadku wody

Na terenie Gminy Kroczyce istnieją obiekty wykorzystujące energię spadku wody, są to:

- zbiornik rolniczy w miejscowości Przyłubsko, rzeka Krztynia. Potencjał teoretyczny obiektu 79,1 MWh/rok,
- zbiornik rolniczy (nieczynny młyn) w miejscowości Siamoszyce, rzeka Krztynia. Potencjał teoretyczny obiektu 79,1 MWh/rok - 128,9 MWh/rok,
- zbiornik rolniczy w miejscowości Dzibice, rzeka Białka. Potencjał teoretyczny obiektu 257,8 MWh/rok.

Energia geotermalna

Pompy ciepła są rozwiązaniami kosztownymi w fazie realizacji jednakże charakteryzują się stosunkowo niskimi kosztami eksploatacji, nie wymagają obsługi i składowania paliw. Wykorzystanie tego typu instalacji może mieć uzasadnienie zarówno w przypadku domów jednorodzinnych jak i budynków miejskich takich jak obiekty sportowe, budynki opieki zdrowotnej i innych.

5.2.4. Ocena jakości powietrza

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi aktualnie w zakresie sporządzania rocznej oceny jakości powietrza są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, t.j. ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r., poz. 2279),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845 t.j.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1159).

Obowiązek sporządzania corocznej oceny poziomu substancji w powietrzu wynika z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje, corocznych ocen poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Ocenę jakości powietrza w województwie śląskim oparto na „**Rocznych ocenach jakości powietrza w województwie śląskim, raporty wojewódzkie za lata 2017-2019**” opracowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach oraz na „**Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020**” opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. Jak już wspomniano powyżej Gmina Kroczyce należy do **strefy śląskiej – kod strefy PL2405**.

Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, arsen, benzo(α)piren, ołów, kadm oraz nikiel. Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe,
- **klasa C1** - jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny 20µg/m³ do osiągnięcia do dnia 01 stycznia 2020 r. (faza II),
- **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w tab. 3 i w tab. 4.

Tabela 3. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia w latach 2017-2020

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2017-2020 dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia			
Kod strefy	PL2401			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Pył zawieszony PM10	C	C	C	C
Pył zawieszony PM2,5	C, C1	C	C	C
Dwutlenek siarki	C	A	A	A
Dwutlenek azotu	A	A	A	A
Tlenek węgla	A	A	A	A
Ozon	C, D2	C	C	C
Ołów	A	A	A	A
Kadm	A	A	A	A
Nikiel	A	A	A	A
Arsen	A	A	A	A
Benzen	A	A	A	A
Benzo(a)piren	C	C	C	C

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmujące 2017, 2018, 2019, 2020 rok, WIOŚ Katowice i GIOŚ Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin w latach 2017-2020

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2017-2020 dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru powiatu wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia			
Kod strefy	PL2405			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Tlenki azotu	A	A	A	A
Ozon	C, D2	C	C	C
Dwutlenek siarki	A	A	A	A

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmujące 2017, 2018, 2019, 2020 rok, WIOŚ Katowice i GIOŚ Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Badania stanu czystości powietrza atmosferycznego w latach 2014-2017 prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska WIOŚ. Wyniki przeprowadzonych pomiarów, a także wartości uzyskane na podstawie modelowania w gminie w latach 2015-2017 przedstawiono w tab. 5.

Tabela 5. Wyniki pomiarów jakości powietrza w strefie śląskiej w latach 2015-2017

Lp.	Gmina	PM10	PM2,5	Benzen	SO ₂	NO ₂	Pb
		[µg/m ³]					
2015 r.							
1.	Kroczyce	33	24	1,5	10	19	0,02
2017 r.							
2.	Kroczyce	33	23	1,7	6	12	0,02

Źródło: Aktualny stan jakości powietrza w latach 2015-2017, WIOŚ Katowice

Analiza SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wdrażanie i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej ✓ Realizacja Projektu założeń do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe ✓ Realizacja Planu adaptacji do zmian klimatu do roku 2030 ✓ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych ✓ Montaż OZE, zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych ✓ Wykonywanie kontroli dotyczących spalania odpadów w paleniskach domowych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przekroczenia standardów jakości powietrza dla strefy śląskiej ✓ Wykorzystanie nieekologicznych nośników energii (dominujący udział węgla kamiennego w produkcji ciepła w zabudowie jednorodzinnej) ✓ Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa warunków sanitarnych związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej ✓ Prowadzenie edukacji ekologicznej ✓ Realizacja przyjętych programów i planów w zakresie ochrony powietrza ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczna ✓ Możliwość wspierania projektów prośrodowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii prośrodowiskowej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utrzymywanie się wysokich cen gazu ✓ Napływ zanieczyszczeń ze zurbanizowanych obszarów województwa śląskiego ✓ Przyrost liczby pojazdów poruszających się w obrębie powiatu zawierciańskiego ✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Pogorszenie stanu finansów publicznych skutkujące ograniczeniem nakładów inwestycyjnych ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.3. Zagrożenia hałasem

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska za hałas uznaje się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z elementów oddziałujących na komfort psychiczny ludności szczególnie w rejonach zurbanizowanych z gęstymi sieciami komunikacyjnymi i dużą ilością zakładów produkcyjnych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska głównie poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub na tym poziomie, a w przypadku przekroczenia na zmniejszeniu tego poziomu, do co najwyżej dopuszczalnego.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, t. j.). Źródłami dźwięku, dla których ustalono dopuszczalne wartości w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe w tym torowiska tramwajowe poza pasem drogowym,

- linie elektroenergetyczne,
- starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- instalacje i pozostałe obiekty oraz grupy źródeł hałasu:
 - ✓ hałas przemysłowy,
 - ✓ hałas komunalny.

Ogólnie hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, szynowy – kolejowy i tramwajowy i lotniczy) oraz przemysłowy i komunalny. Głównym źródłem, ze względu na przestrzenny charakter oddziaływania, na terenie Gminy Kroczyce jest hałas komunikacyjny – drogowy. Pozostałe grupy źródeł hałasu (szynowy, przemysłowy) mają charakter lokalny. Hałas generowany przez transport kolejowy może być uciążliwy wyłącznie wzdłuż biegu Centralnej Magistrali Kolejowej na terenie gminy Kroczyce.

Hałas komunikacyjny

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg.

Duże natężenie ruchu pojazdów jest główną przyczyną wysokiego poziomu hałasu na pierwszej linii zabudowy mieszkaniowej, usytuowanej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Głównymi ciągami komunikacyjnymi są:

- droga krajowa nr 78 relacji: Kielce - Szczekociny - Kroczyce - Zawiercie - Siewierz - Tarnowskie Góry - Rybnik - Chałupki (granica państwa) o długości 13,465 km, która zapewnia sprawną komunikację i jest podstawą dla ruchu tranzytowego.
- droga wojewódzka nr 792 relacji Żarki - Kroczyce - w zachodniej części gminy o długości 4,662 km,
- droga wojewódzka nr 794 relacji Pilica - Pradła - Koniecpol - we wschodniej części gminy o długości 9,930 km.

Hałas szynowy (kolejowy) odgrywa dużo mniej znaczącą rolę od hałasu drogowego pomimo faktu, iż województwo śląskie posiada jeden z największych węzłów komunikacji kolejowej w Polsce.

Przez północną część gminy przebiega linia kolejowa nr 4 (Centralna Magistrala kolejowa – CMK) relacji Katowice - Zawiercie - Włoszczowa - Warszawa.

Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2013-2015 objęta została linia kolejowa nr 4 na terenie gminy Kroczyce, miejscowość Dżibice. Pomiar, na podstawie których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu przeprowadzone zostały w 2015 r. i opisane w niniejszym rozdziale „monitoring hałasu”.

Brak zabudowy mieszkaniowej na większości terenów położonych wzdłuż magistrali i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, minimalizuje negatywne skutki hałasu pochodzącego z taboru kolejowego. Relatywnie najbardziej narażeni na tego typu hałas są mieszkańcy gospodarstw wiejskich w południowej części Dżibic oraz we wsi Browarek.

Naturalną barierą akustyczną w północno-wschodniej części Gminy Kroczyce stanowią lasy zlokalizowane w rejonie Białej Błotnej tj. zespół leśny Huby. Ponadto ważną rolę odgrywa także morfologia terenu, która ogranicza rozchodzenie się fal akustycznych.

Na terenie Gminy Kroczyce nie występuje hałas szynowy (tramwajowy) z uwagi na brak lokalizacji linii tramwajowych. Nie występuje także lotnisko, nie ma zatem źródeł hałasu lotniczego, które stanowiłyby zagrożenie dla mieszkańców.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych

zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego, zazwyczaj jest przeprowadzany wskutek interwencji. Ponadto jest również prowadzony w odstępach dwuletnich w ramach posiadanych przez zakłady przemysłowe pozwoleń zintegrowanych i decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Hałas komunalny

Uciążliwą w odbiorze społecznym grupą oddziaływań akustycznych jest także tzw. hałas komunalny. Są to najczęściej punktowe źródła emisji, zlokalizowane na terenie gminy. Występują tu oddziaływania pochodzące z restauracji, barów, klubów i lokalnych sklepów. Źródłami dźwięku w tym przypadku są najczęściej instalacje wentylacyjne i klimatyzacyjne oraz agregaty chłodnicze bez zabezpieczeń akustycznych.

Inwestycje zrealizowane w ramach ochrony przed hałasem drogowym w latach 2019-2020

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021 zaplanowano zadanie pn. przebudowa (modernizacja) dróg – poprawa bezpieczeństwa na drogach. W ramach tego zadania w 2019 r. wykonano:

- przebudowę (modernizację) drogi dojazdowej w miejscowości Dobrogoszczycy oraz przebudowę (modernizację) drogi dojazdowej w miejscowości Lgotka. W wyniku realizacji zadania przebudowano drogę o długości 955,27 mb w Dobrogoszczycach oraz 400 mb w Lgotce. Przebudowa dróg współfinansowana w ramach Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych ze środków Województwa Śląskiego,
- Gmina otrzymała wsparcie finansowe na modernizację drogi na odcinku od Gołuchowic do miejscowości Siemierzycy Wrzoski. W ramach operacji zmodernizowano drogę o długości 730 mb. Na zadanie pozyskano środki z Funduszu Dróg Samorządowych,
- wykonano również remont drogi nr D-330/2 wraz z rowem odwadniającym w miejscowości Browarek o długości 775 mb. Zadanie otrzymało wsparcie finansowe w ramach środków Województwa Śląskiego przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych,
- przeprowadzono odtworzenie dróg po ułożeniu odcinka kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kostkowice na odcinku 1730 mb, oraz w miejscowościach Kroczyce i Lgotka o łącznej długości 3 617 mb, w tym poprawiono standard dróg tłuczniowych nakładką asfaltową na odcinku 640 mb.

Łącznie przebudowano/wyremontowano drogi o długości 2 840,27 mb.

Z kolei w 2020 r. Gmina Kroczyce zrealizowała przebudowę (modernizację) drogi dojazdowej w miejscowości Siemierzycy. W wyniku realizacji zadania przebudowano drogę o długości 588 mb. Przebudowa dróg współfinansowana była w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Poza przebudowami (modernizacjami) dróg, w 2020 r. wykonano również odtworzenia dróg po ułożeniu odcinka kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kroczyce o łącznej powierzchni 25 838,60 m², w tym nakładką asfaltową 19 288 m² i tłuczniem 6 550,60m².

Monitoring hałasu

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Strategiczne mapy hałasu są sporządzane przez zarządzających głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi lub głównymi lotniskami oraz przez prezydentów miast o liczbie większej niż 100 tys. mieszkańców.

Podmiotem odpowiedzialnym za pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego w województwie śląskim, na terenach nieobjętych mapami akustycznymi od 2019 r. jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach.

Hałas drogowy

Ostatnie pomiary hałasu drogowego w gminie Kroczyce przeprowadzone zostały w 2011 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Wyniki pomiarów wraz z mapą akustyczną zostały przedstawione w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2016-2019”.

Hałas kolejowy

W 2015 r. Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2013-2015 objęta została linia kolejowa nr 4 na terenie gminy Kroczyce, miejscowość Dzibice. Pomiary, na podstawie których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu przeprowadzone zostały w 2015 r. i opublikowane w 2016 r. w „Opracowaniu wyników badań i ocenie klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej na terenie gminy: Kroczyce-Dzibice”.

Rejon badawczy objął linię kolejową nr 4 (Centralna Magistrala Kolejowa), od początku zabudowy w miejscowości Dzibice (koniec wykopu) do wiaduktu w miejscowości Browarek, 2 200 m. W obrębie rejonu badan ustalono jeden punkt referencyjny i dwa punkty pomocnicze (25m i 75 m). W punkcie referencyjnym wykonano 7-dobowe pomiary monitoringowe poziomu hałasu i na ich podstawie dokonano oceny poziomu hałasu względem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W punktach pomocniczych wykonano pomiar dobowy w trakcie tygodniowej sesji pomiarowej.

Parametry linii przedstawiają się następująco: normalnotorowa, magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana, dopuszczalna prędkość: pociągi osobowe 200 km/h, autobusy szynowe 160 km/h, pociągi towarowe 120 km/h, tory łączone bezстыkowo, łączna długość linii 223 km.

W sąsiedztwie badanego odcinka linii kolejowej znajdowała się luźna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i tereny leśne.

Wartości średnie poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu w porze dnia i w porze nocy dla omawianego punktu referencyjnego w 2015 r. przedstawiono w tab. 6, natomiast wartości maksymalne poziomów dźwięku z okresu 7-dni w roku w 2015 r. przedstawiono w tab. 7.

Tabela 6. Wartości średnich poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu dla punktu referencyjnego Dzibice

Lp.	Lokalizacja	Współrzędne geograficzne	Pora dnia/nocy	Poziom dopuszczalny [dB]	Średni pomiar [dB]	Przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu
1.	Kroczyce-Dzibice (linia kolejowa nr 4)	N 50,596134 E 19,584540	Pora dnia L_{dwn}	64	69,3	5,3
2.			Pora nocy L_n	59	62,1	3,1

Źródło: Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej na terenie gminy: Kroczyce-Dzibice

Tabela 7. Wartości maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-miu dób w roku dla punktu referencyjnego Dzibice

Lp.	Lokalizacja	Współrzędne geograficzne	Pora dnia/nocy	Poziom dopuszczalny [dB]	Średni pomiar [dB]	Przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu
1.	Kroczyce-Dzibice (linia kolejowa nr 4)	N 50,596134 E 19,584540	Pora dnia L _{AeqD}	61	64,2	3,2
2.			Pora nocy L _{AeqN}	56	65,1	9,1

Źródło: Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej na terenie gminy: Kroczyce-Dzibice

Przedstawione powyżej uciążliwości hałasowe powodowane ruchem pociągów na linii kolejowej nr 4 stanowią podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowanych oraz doraźnych działań technicznych i organizacyjnych.

Analiza SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stosowanie cichej nawierzchni drogowej ✓ Prowadzenie bieżących remontów i przebudowy dróg ✓ Dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac m.in. modernizacje dróg, które są bardzo kosztowne ✓ Nadal niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Planowane inwestycje modernizacyjne dróg ✓ Możliwość uzyskania dofinansowania inwestycji związanych z ochroną przed hałasem ✓ Ciągły monitoring klimatu akustycznego ✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro środowiskowej ✓ Możliwość współfinansowania przedsięwzięć w ramach programów finansowanych z funduszy europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rosnąca ilość użytkowników pojazdów na drogach ✓ Brak mało konfliktowych i jednocześnie skutecznych środków ochrony środowiska przed hałasem drogowym ✓ Brak zachęt dla mieszkańców do podróży publicznymi środkami transportu (np. kolejami) w stosunku do transportu indywidualnego ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.4. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) jest nieodzownym elementem środowiska naturalnego. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urzędnia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Stacje i linie energetyczne

Dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy Kroczyce jest TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Częstochowie. Na terenie gminy nie ma stacji elektroenergetycznej WN/SN, która stanowiłaby Główny Punkt Zasilania (GPZ) dla odbiorców energii elektrycznej. Energia elektryczna dostarczana jest ze stacji 110/15 kV:

- GPZ 110/15 kV „Kotowice” w gminie Żarki,
- GPZ110/15 kV „Zawada” w gminie Irządze.

W wyżej wymienionych stacjach zainstalowane są po dwa transformatory 110/15 kV o mocach: 10 MVA i 16 MVA. Północną część obszaru Gminy przecina linia 110 kV łącząca GPZ „Kotowice” z GPZ „Zawada”. Linie średniego napięcia wyprowadzone z ww. GPZ-tów relacji: SE Zawada – Irządze, SE Zawada – Niegowa, SE Kotowice – Kroczyce i SE Kotowice – Zawada zasilają 47 stacji transformatorowych 15/0,4 kV stanowiących własność TAURON Dystrybucja S.A

Istniejąca na terenie Gminy Kroczyce infrastruktura elektroenergetyczna jest w dobrym stanie technicznym i zapewnia zasilanie wszystkim zgłoszonym do podłączenia obiektom. Moc transformatorów zainstalowanych w GPZ-tach oraz stacjach transformatorowych 15/0,4 kV pokrywa zapotrzebowanie odbiorców na moc.

Instalacje radiokomunikacyjne

Na obszarze gminy usługi telekomunikacyjne w dużej mierze świadczą operatorzy telefonii komórkowych, których szybki rozwój spowodował wzrost źródeł emisji PEM w postaci stacji bazowych. Stacje BTS na terenie gminy znajdują się m.in. w następujących lokalizacjach:

- Podlesice 72,
- Morsko, dz. Nr 272/4,
- Biała Błotna, dz. Nr 115,
- Gołuchowice, dz. Nr 76/1,
- Lgota Murowana, dz. Nr 690/3,
- Kroczyce, wieża PTK, dz. Nr 689/2,
- Lgota Murowana, Wzgórze Biała, Zbiorniki Retencyjne.

Monitoring PEM

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring ten, zgodnie z art. 26 ust. 1, pkt. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska, obejmuje uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych informacje w zakresie promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych. Badania te powinny być przeprowadzane cyklicznie, przy zastosowaniu ujednoczonych metod zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi również, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (art. 124 Prawo ochrony środowiska).

W latach 2017-2019 pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa śląskiego wykonywał Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Od 2020 r. pomiary prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. W tab. 8 przedstawiono wyniki tych pomiarów. Pomiary nie wykazały przekroczenia wówczas obowiązującego poziomu dopuszczalnego wynoszącego 7 V/m.

Tabela 8. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz w Kroczycach w latach 2017-2020

Lp.	Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego poziomu pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz (składowej elektrycznej E) w środowisku	Natężenie pola elektrycznego E [V/m]
2017 r.			
1.	Kroczyce	ul. Żarecka	0,28
2020 r.			
2.	Kroczyce	ul. Żarecka	0,25*

Źródło: WIOŚ i GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Katowice, sprawozdania z badań za lata 2017-2020

Wyjaśnienia: * - pomiar poniżej progu oznaczalności, przyjęta wartość stanowi 50% przyjętego progu przez pracownię wykonującą pomiar

Analiza SWOT

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych natężenia pól elektromagnetycznych ✓ Stosunkowo niska wartość promieniowania niejonizującego na obszarze gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrastająca ilość stacji bazowych telefonii komórkowej ✓ Wzrastająca popularność sieci bezprzewodowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ciągły monitoring poziomu pól elektromagnetycznych ✓ Realizacja działań przyjętych w programach z zakresu ochrony środowiska ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro środowiskowej ✓ Możliwość współfinansowania przedsięwzięć w ramach programów finansowanych z funduszy europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz ✓ Lokalizacja nowych obiektów radiokomunikacyjnych oraz linii energetycznych na terenie gminy

5.5. Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym Gmina Kroczyce położona jest prawie w całości w obrębie zlewni Pilicy, która jest najdłuższym lewobrzeżnym dopływem Wisły. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Kroczyce reprezentowane są głównie przez Krztynię, Białkę Zdowską oraz niewielkie dopływy. Prawie cały obszar gminy odwadniany jest przez Krztynię (lewostronny dopływ Pilicy) oraz jej dopływy: Białkę i Żebrówkę. Natomiast niewielki obszar położony w północno-zachodniej części gminy odwadniany jest przez inny dopływ Pilicy tj. Białkę Lelowską.

- Krztynia jest lewym dopływem Pilicy o długości 24,8 km (w tym połowa tej długości przepływa przez teren gminy Kroczyce) i powierzchni zlewni obejmującej 394 km². Wyptywa na wysokości 337 m n.p.m. w okolicach Siamoszy (Gmina Kroczyce). Rzeka ta przepływa przez znaczny obszar Powiatu od Siamoszy przez Przyłubsko, Pradła (gmina Kroczyce), Zawadę (gmina Irządze), Grabiec, Bonowice (gmina Szczekociny) pozostając na całej swej długości w granicach powiatu

zawierciańskiego. Jej dopływy to Żebrówka, Białka, Uniejówka (Uniejówka leży poza granicami Gminy Kroczyce),

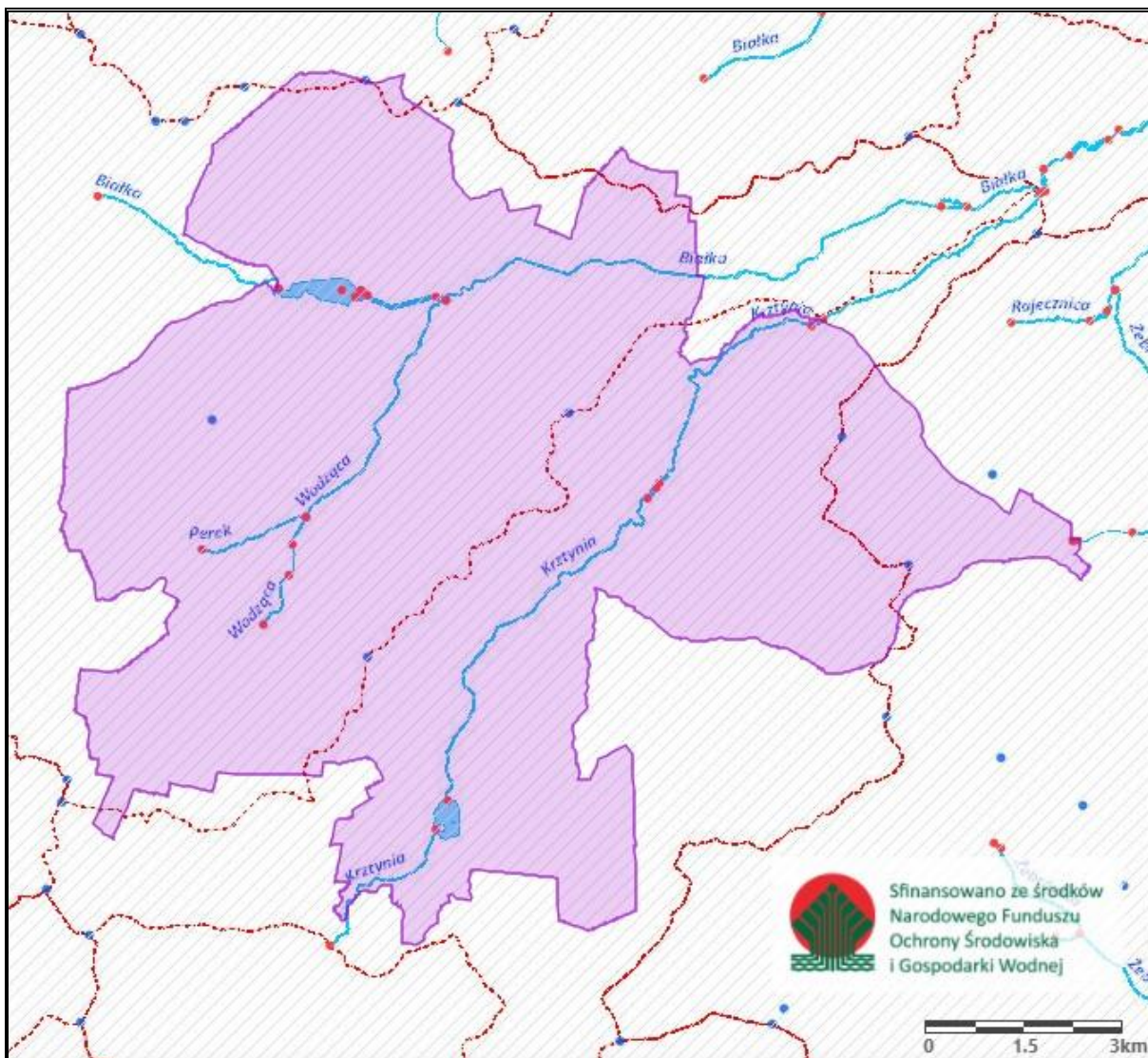
- Białka zwana Białką Zdowską jest lewobrzeźnym dopływem Pilicy o długości 26,6 km i powierzchni dorzecza 144 km². Wypływa w okolicach Zdowa (gmina Włodowice). Następnie płynie z zachodu na wschód, północnym skrajem kompleksu leśnego przepływając przez Białą Błotną (Gmina Kroczyce). W okolicach Kostkowic wody Białki spiętrzone zaporą ziemną tworzą zalew wykorzystywany do celów retencyjnych.

Wodząca – to struga, prawy dopływ Białki o długości 6,2 km. Struga bierze początek na zachód od wsi Lgota Murowana w województwie śląskim i biegnie w kierunku północno-wschodnim. Przepływa przez Kroczyce, i w okolicach Kostkowic wpada do Białki.

Oprócz w/w cieków wodnych wody powierzchniowe stojące na terenie gminy tworzą także:

- zespół rozlewisk poniżej zapory w Dzibicach wykorzystywany do celów retencyjnych,
- kompleks stawów hodowlanych o powierzchni 20 ha w Białej Błotnej na północnym skraju gminy,
- zalew rekreacyjny o powierzchni 20 ha w Siamoszycach, utworzony po spiętrzeniu wałami ziemnymi wód Więcki (źródłowego odcinka Krztyni),
- zbiorniki wodne w Przyłubsku o łącznej powierzchni kilkunastu ha w dolinie Krztyni około 1,5 km poniżej zbiornika wodnego w Siamoszycach, wykorzystywany do celów retencyjnych,
- Gospodarstwo Rybackie „PSTRAĞ” w Hucie Szklanej.

Wody powierzchniowe zlokalizowane na terenie Gminy Kroczyce przedstawiono na rys. 2.

Rysunek 2. Wody powierzchniowe w Gminie Kroczyce

Źródło: <https://inspire.gios.gov.pl/imap/>

Wody powierzchniowe Gminy Kroczyce występują na Obszarze Dorzecza Wisły w regionie wodnym Środkowej Wisły. W tab. 9 wyszczególniono jednolite części wód powierzchniowych z określeniem ich stanu.

Tabela 9. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Kroczyce w 2020 r.

Lp.	Kod	Nazwa	status JCW	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	RW200062541469	Żebrówka	naturalna	niezagrożona
2.	RW200062541714	Białka	naturalna	zagrożona
3.	RW200072541449	Krztynia do Białki	naturalna	zagrożona

Źródło: Baza danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju

Wody podziemne

Gmina Kroczyce zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną Głównych Zbiorników Wód Podziemnych zaproponowaną przez Kleczkowskiego (1990 r.) znajduje się w obrębie jednostki prowincji hydrogeologicznej górsko wyżynnej Monokliny Krakowsko - Śląskiej (MK-S). Na terenie Gminy występują dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP):

- GZWP Nr 326 Częstochowa (Wschód) to zbiornik jurajski Monokliny Krakowsko-Śląskiej o powierzchni 3 257 km². Rozciąga się od okolic Wielunia po północne obrzeża Krakowa. Tworzą go wapienne osady górnej jury. Zasoby dyspozycyjne wynoszą 1 020 tys. m³/d. Na terenie Gminy

Kroczyce zbiornik obejmuje zdecydowanie największą część gminy. Zbiornik charakteryzuje się niskim stopniem naturalnej odporności na zanieczyszczenia. Jest to cecha większości szczelinowo - krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko-Śląskiej o dużych zdolnościach infiltracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniu przed infiltracją z powierzchni ziemi.

- GZWP Nr 408 Niecka Miechowska to zbiornik kredowy północnej części niecki o powierzchni 4 080 km². Z uwagi na budowę geologiczną całą Nieckę Miechowską rozciągającą się od Bełchatowa po Kraków uznaje się za monolityczną strukturę o charakterze szczelinowoporowym, zbudowaną z węglanowych osadów górnej kredy, jednak stwierdzony wyraźny wododział hydrogeologiczny dzieli ją na dwie części (GZWP nr 408 - część północna, GZWP Nr 409 - część południowa). Zasoby dyspozycyjne wynoszą 514 tys. m³/d. Na terenie Gminy zbiornik obejmuje niewielki wschodni fragment. Należy on do przeciętnie zasobnych, wykazując znaczne różnicowanie wodonośności.

Poniżej (tab. 10) wyszczególniono jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na obszarze Gminy Kroczyce wraz z określeniem ich stanu na podstawie bazy danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju.

Tabela 10. Jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Kroczyce w 2020 r.

Lp.	Kod	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	PLGW2000113	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
2.	PLGW200084	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Baza danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju

Zarówno dla JCWPd PLGW2000113 i PLGW200084 celem środowiskowym jest dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy.

Zaopatrzenie w wodę

W Kroczykach działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzi Komunalny Zakład Budżetowy w Kroczykach.

Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzącą z ujęć głębinowych, zlokalizowanych w miejscowościach:

- Przytubsko (wydajność – 100m³/h, Qdśr = 1900m³/d, pobór – 297 964 m³),
- Lgota Murowana (wydajność – 13m³/h, Qdśr = 260m³/d, pobór – 30 275 m³),
- Siedliszowice (wydajność – 9m³/h, Qdśr = 260m³/d, pobór – 10 840 m³).

Charakterystykę istniejącej sieci wodociągowej na terenie gminy w latach 2018-2020 przedstawiono w tab. 11 (wg GUS).

Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej wynoszą 94,3% ogółu budynków mieszkalnych w gminie. Z sieci wodociągowej korzysta 6 233 mieszkańców, co daje 99,9% ogółu mieszkańców.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej wg GUS w gminie w 2020 r. wynosiła prawie 94 km bez przyłączy, a liczba przyłączy wyniosła 1 986 szt. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku wyniósł w 2020 r. 204,90 dam³. Zużycie wody na 1 mieszkańca wyniosło na poziomie 32,6 m³/rok. Sieć wodociągowa w większości jest w dobrym stanie, ewentualne awarie likwidowane są na bieżąco.

Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.

Tabela 11. Charakterystyka istniejącej sieci wodociągowej na terenie Gminy Kroczyce w latach 2018-2020

Jednostka terytorialna	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Woda dostarczona gospodarstwom domowym
	[km]		
2018 r.			
Kroczyce	93,6	1 963	162,60
2019 r.			
Kroczyce	93,6	1 968	181,20
2020 r.			
Kroczyce	93,6	1 986	187,40

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wg danych z Gminy Kroczyce wynosi 41,20 km i podłączonych jest do niej 910 budynków (przyłączy). Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej wynoszą 36,7% ogółu budynków mieszkalnych w gminie. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 33,7% mieszkańców.

Długości sieci kanalizacyjnej oraz stopień skanalizowania gminy w latach 2018-2020 przedstawiono w tab. 12.

Tabela 12. Charakterystyka istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Kroczyce w latach 2018-2020

Jednostka terytorialna	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ścieki oczyszczone odprowadzone
	[km]		
2018 r.			
Kroczyce	13,4	221	19,0
2019 r.			
Kroczyce	30,2	530	66,0
2020 r.			
Kroczyce	36,9	773	89,0
2021 r.			
Kroczyce	41,20	910	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, Gmina Kroczyce

Na terenie Gminy Kroczyce funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków w m. Siamoszyce i w m. Kostkowice.

Liczba ludności korzystającej z oczyszczalni wg GUS w 2020 r. wynosiła 2 324 osób, a ścieki oczyszczone odprowadzone wyniosły ogółem 89 dam³.

W 2019 r. wykonano sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej oraz tłocznej dla zabudowy mieszkaniowej Kostkowicach przy ul. Leśnej, Szkolnej, Długiej, Krótkiej, Polnej i Górskiej o łącznej długości 5,6 km i roboty odtworzeniowe nawierzchni asfaltowych po wykonanych robotach

o powierzchni ponad 7,6 tys. m². W 2020 r. w ramach zadania wybudowano ok. 1,7 km kanalizacji w miejscowości Lgotka oraz 9,7 km w miejscowości Kroczyce.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku m. in. poprzez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych.

Ścieki ze zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych na terenie Gminy Kroczyce są odbierane od właścicieli nieruchomości poprzez wyspecjalizowane firmy, posiadające stosowne zezwolenia na odbiór nieczystości ciekłych. Przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, dostarcza je do stacji zlewnych określonych w zezwoleniu, spełniających wymagania w zakresie właściwej wielkości RLM. Na terenach, gdzie brak jest sieci kanalizacji sanitarnej nieczystości ciekłe gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych oraz oczyszczane są za pomocą systemów indywidualnych, do których zalicza się przydomowe oczyszczalnie ścieków, przy czym decyzja o lokalizacji jednych bądź drugich urządzeń pozostawiona jest do wyboru właścicielowi nieruchomości, z wyjątkiem tych, gdzie przepisy ustawy prawo budowlane lub o zagospodarowaniu przestrzennym na taką swobodę nie pozwalają.

W 2020 wg GUS r. na terenie gminy znajdowało się 1 659 szamb oraz 59 przydomowych oczyszczalni ścieków (tab. 13).

Tabela 13. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe na terenie gminy Kroczyce w latach 2018-2020

Jednostka terytorialna	Zbiorniki bezodpływowe	Oczyszczalnie przydomowe	Nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku	Nieczystości ciekłe (ścieki komunalne) odebrane w ciągu roku
	[szt.]	[szt.]	[m ³ /rok]	[m ³ /rok]
2018 r.				
Kroczyce	2 183	30	16 514,20	2 163,0
2019 r.				
Kroczyce	1 761	50	12 576,30	1 610,0
2020 r.				
Kroczyce	1 659	59	8 632,0	1 510,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ochrona przed powodzią

Wystąpienie stanów powodziowych na terenie powiatu zawierciańskiego ograniczają naturalne warunki środowiskowe tj. wyżynne położenie części gmin powiatu. Do wyżynnej części powiatu należy również gmina Kroczyce, posiadająca rzeźbę terenu, w której nie brak jest wzniesień i wzgórz o wysokościach względnych powyżej 400 m n. p. m.

Zagrożenia powodziowe na terenie powiatu jest związane ze zwiększeniem ilości przepływającej wody przy jednoczesnym zmniejszeniu spadku nachylenia przepływu wody występuje w kilku miejscach. Dolina Przemszy wraz z systemem dorzeczy (tereny gmin Łazy i Poręba), dolina Pilicy poniżej Wierbki wraz zasilającymi potokami, są obszarami wrażliwymi w odniesieniu do całego powiatu. Obszar gminy Kroczyce znajduje się częściowo w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Krztyni wg „*Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej - etap II dla rzeki Krztyni*”.

Obszar zagrożony powodzią stanowią w głównej mierze tereny rolnicze, zalesione i nieużytki. W obszarze tym występują także pojedyncze zabudowania, głównie stare młyny obecnie przekształcone

na cele mieszkalne. Ewentualne wystąpienie rzeki z koryta nie spowoduje istotnego zagrożenia dla mienia mieszkańców (w kontekście zalania terenów zabudowanych).

Podstawowymi elementami zabezpieczeń na terenie powiatu zawierciańskiego są systemy obwałowań wzdłuż terenów zalewowych, rowy i kanały przeciwpowodziowe. Na terenie gminy Kroczyce progi i nasypy oraz jazy znajdują się we wsi Siamoszyce na rzece Krztynia.

Analiza SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sieć wodociągowa dobrej jakości ✓ Sukcesywna rozbudowa sieci kanalizacyjnej ✓ Dobra jakość wód podziemnych ✓ Położenie Kroczyca w wyżynnej części powiatu zawierciańskiego ✓ Funkcjonowanie oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Umiarkowany stan wód powierzchniowych ✓ Położenie częściowo w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Krztyni ✓ Obecność terenów pozbawianych dostępu do kanalizacji sanitarnej ✓ Niewystarczająca ilość środków finansowych na inwestycje
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczna ✓ Możliwość wspierania projektów pro-środowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro-środowiskowej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość przedostawania się nieoczyszczonych ścieków z nieszczelnych zbiorników i szamb ✓ Możliwość dużych natężeń opadów atmosferycznych ✓ Wysokie koszty realizacji urządzeń podczyszczania ścieków ✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz ✓ Możliwość dużych natężeń opadów atmosferycznych

5.6. Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi

Gmina Kroczyce charakteryzuje się przeciętnymi warunkami glebowymi w aspekcie przydatności rolniczej. Najkorzystniejsze warunki glebowe, do prowadzenia działalności rolniczej, występują w północnej części gminy w okolicach miejscowości Dobrogoszczyce, Dzibice, Browarek i Biała Błotna. Dość powszechnie występują tam gleby klas bonitacyjnych II-III. Na pozostałych terenach jakość gleb jest niższa.

Na terenach zbudowanych z glin pylastych, piasków i żwirów glącalnych na suchym podłożu wykształciły się gleby bielicowe i pseudobielicowe. Zwarte ich płaty występują niemal na całym obszarze gminy. Nieznaczne powierzchnie zajmują czarne ziemie zdegradowane. Wykształciły się one w miejscach obniżień z płytkim poziomem wód gruntowych i pod lasami, na utworach piaszczysto - gliniastych. Występują one zwartymi płatami pod użytkami zielonymi, w miejscach o podwyższonym zawilgoceniu oraz w obrębie wilgotnych den dolinnych. W dolinach rzek występują typowe dla dolin rzecznych mady. Na terenie gminy występują także gleby pochodzenia organicznego: mułowo - torfowe i torfowe, które występują na płaskich powierzchniach den dolinnych, często w ujściowych odcinkach dolin.

W ostatnich latach obserwuje się silny trend spadku powierzchni wykorzystywanych rolniczo spowodowany przekazywaniem gruntów na cele nierolnicze oraz wyłączeniem z użytkowania rolniczego z przyczyn ekonomicznych gruntów najślabszych. W Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach, na podstawie danych GUS, przeprowadzono analizę zależności pomiędzy zmianą obszarów zabudowanych a dostępnymi wskaźnikami demograficznymi i społeczno-ekonomicznymi. Analiza ta wykazała, że wzrost dochodów powoduje zwiększenie powierzchni terenów zabudowanych przypadających na jednego mieszkańca. Wzrost zamożności umożliwia bowiem przeznaczenie większej ilości środków finansowych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych.

Obserwowana obecnie tendencja w planowaniu przestrzennym polegająca na nadmiernym przeznaczaniu na cele zabudowy gruntów rolnych prowadzi do rozpraszania zabudowy – jest to konsekwencją przeznaczania na cele urbanizacyjne w dokumentach planistycznych zbyt dużych, w stosunku do rzeczywiście niezbędnych, powierzchni pod zabudowę. Oprócz efektu rozproszenia zabudowy i niekorzystnych zmian krajobrazowych praktyka gospodarowania przestrzenią prowadzi do wzrostu kosztów budowy infrastruktury – dróg dojazdowych, wodociągów, kanalizacji i innych elementów liniowych. Jednym z następstw fragmentacji krajobrazu jest nadmierna ingerencja enklaw urbanizacji w obszary użytków rolnych. Następstwem tego zjawiska jest gwałtowny nieuzasadniony wzrost cen ziemi stymulujący podziały geodezyjne działek rolnych na mniejsze powierzchnie. Dotyczy to zwłaszcza mniejszych gospodarstw, których właściciele przewidują duży wzrost wartości nieruchomości rolnych w perspektywie zmiany ich funkcji.

Zanieczyszczenie gleb

Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie Gminy Kroczyce może się odnosić jedynie do obecności metali ciężkich (kadm, ołów, nikiel, miedź, cynk) i ropopochodnych. Zanieczyszczenia te mogą występować przede wszystkim w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów.

Na terenach rolniczych mogą także występować zanieczyszczenia chemicznymi środkami do produkcji rolnej w wyniku ich niewłaściwego stosowania.

W latach 2006-2011 na zlecenie Starostwa Powiatowego w Zawierciu, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach przeprowadziła badania gleb w 10 gminach tj.: Irządze, Kroczyce, Łazy, Poręba, Zawiercie, Ogrodzieniec, Pilica, Szczekociny, Włodowice i Żarnowiec. Z przeprowadzonych badań wynikało, że nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych ołowiu, kadmu, niklu, chromu i rtęci w glebie na terenie Gminy Kroczyce.

Ochrona zasobów kopalin

Na terenie gminy znajduje się obecnie 5 złóż kopalin (1 złożo piasków i żwirów, 1 złożo rud cynku i ołowiu i 3 złoża piasków formierskich), z czego 4 o zasobach rozpoznanych szczegółowo i 1 o zasobach rozpoznanych wstępnie. Obecnie złoża nie są eksploatowane i odgrywają niewielką rolę w aspekcie gospodarczym.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w oparciu o dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, na terenie Kroczyce znajdują się 5 złóż kopalin (tab. 14).

Tabela 14. Charakterystyka złóż kopalin na terenie Gminy Kroczyce

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		Bilansowe geologiczne	Przemysłowe	
Piaski i żwiry [tys. Mg]				
Kroczyce	R	103	-	-
Piaski formierskie [tys. Mg]				
Gołuchowice	P	507	-	-
Kroczyce I i II	R	230	-	-
Siemiędzyce	R	153	-	-
Rudy cynku i ołowiu [tys. Mg]				
Gołuchowice	R	16 916	-	-
		562		
		149		

Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r.

Wyjaśnienie: R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo,

P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie, M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym.

Najwięcej złóż na terenie Kroczyce stanowią złoża piasków formierskich. Z pośród tych złóż 2 to złoża, w których zasoby są rozpoznane szczegółowo są to złożo Kroczyce I i II oraz Siemiędzyce. Dla złoża Gołuchowice zasoby są rozpoznane wstępnie.

Poza złożami piasków formierskich na terenie Gminy Kroczyce występują kruszywa naturalne. Są to piaski i żwiry oraz rudy cynku i ołowiu.

Najważniejszą kwestią w ochronie zasobów kopalin jest wymóg uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a także system koncesji udzielanych na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin oraz ich wydobywanie, w oparciu o przepisy ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

Tereny przemysłowe i zdegradowane, osuwiska

W Gminie Kroczyce nie występują tereny zdegradowane i przemysłowe. Brak jest również terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi (osuwisk).

Analiza SWOT

GLEBY I ZASOBY GEOLOGICZNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dobra jakość gleb, nie stanowiąca bariery do rolniczego użytkowania ✓ Brak terenów przemysłowych i zdegradowanych ✓ Brak terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lokalne zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi ✓ Możliwość lokalnej – niekontrolowanej eksploatacji surowców
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nawożenie użytków rolnych zgodnie z zasadami „Dobrej Praktyki Rolniczej” ✓ Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji złóż kopalin ✓ Prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przeznaczanie gruntów rolnych pod zabudowę mieszkalną ✓ Nielegalne wydobywanie kopalin ✓ Przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych

5.7. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym

Odpady komunalne

Dane do analizy zaczerpnięto z publikowanych Analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kroczyce za 2019 r. i 2020 r.

W 2013 r. obowiązek odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych przejęły gminy.

Od 2020 r. w Gminie Kroczyce odpady są odbierane także z nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub które są wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych prowadzący działalność gospodarczą zobowiązani są posiadać indywidualną umowę na świadczenie usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, zawartą z wybranym podmiotem posiadającym odpowiednie zezwolenie.

W 2020 r. odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Kroczyce realizowany był przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zawierciu, ul. Krzywa 3, 42-400 Zawiercie. Przedsiębiorstwo zostało wybrane w trybie przetargu nieograniczonego. Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości, na których prowadzona jest działalność gospodarcza odbywał się na podstawie zawartych umów o świadczenie usług. Zadania realizowane były przez Zakład

Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zawierciu, ul. Krzywa 3, 42-400 Zawiercie, Remondis Sp. z o.o. Oddział w Częstochowie ul. Radomska 12, 42-200 Częstochowa oraz „EKO-SYSTEM BIS” Sp. z o.o. Spółka komandytowa ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska.

Masa odebranych odpadów komunalnych w 2019 r. od właścicieli nieruchomości, którzy złożyli deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do Urzędu Gminy Kroczyce wynosiła (tab. 15):

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: 1 386,44 Mg,
- odpady komunalne segregowane: 484,96 Mg/rok i odpady z PSZOK: 91,56 Mg/rok.

W 2020 r. na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Kroczyce a Zakładem Gospodarki komunalnej Sp. z o.o. w Zawierciu z terenów nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości letniskowych odebrano (tab. 15):

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: 1140,640 Mg/rok,
- odpady komunalne segregowane: 742,513 Mg, w tym odpady z PSZOK: 140,820 Mg/rok.

Tabela 15. Odpady komunalne odebrane w 2019 r. i w 2020 r. z terenu Gminy Kroczyce bezpośrednio od właścicieli nieruchomości, którzy złożyli deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Lp.	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg/rok]	
		2019 r.	2020 r.
1.	Papier i tektura	25,69	66,33
2.	Szkło	160,48	163,695
3.	Tworzywa sztuczne	182,91	178,658
4.	Odpady ulegające biodegradacji	88,73	139,22
5.	Odpady wielkogabarytowe	71,48	117,39
6.	Opony	11,36	17,94
7.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	5,42	7,86
8.	Odpady budowlane i rozbiórkowe	29,8	51,42
9.	Metale	0,65	0,0
10.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 386,44	1 140,64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kroczyce za 2019 r. i za 2020 r.

Masa odebranych odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne w 2019 r. wynosiła:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: 235,32 Mg/rok,
- odpady komunalne segregowane: 164,14 Mg/rok.

Masa odebranych odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne, które mają podpisaną indywidualną umowę na odbiór odpadów w 2020 r. wynosiła:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: 218,460 Mg/rok,
- odpady komunalne segregowane: 86,669 Mg/rok.

Przetwarzanie odpadów komunalnych

W 2019 r. przedsiębiorstwa odbierające odpady z terenu Gminy Kroczyce takie jak: Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zawierciu, Remondis Sp. z o.o. Oddział w Częstochowie, „EKO-SYSTEM BIS” Sp. z o.o. Spółka komandytowa oraz Firma Produkcyjno-Handlowo-Ustługowa oraz „REKO” Jakub Ciupiński odebrały z terenu Gminy Kroczyce łącznie 1 621,76 Mg/rok niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z czego składowaniu poddano 0,00 Mg/rok, natomiast innym

procesom niż składowanie poddano 1 621,76 Mg/rok. Odpady ulegające biodegradacji zostały poddane procesom zbierania i kompostowania oraz innym procesom przekształcania.

W 2020 r. przedsiębiorstwa odbierające odpady z terenu gminy Kroczyce takie jak: Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zawierciu ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie, Remondis Sp. z o.o. Oddział w Częstochowie ul. Radomska 12, 42-200 Częstochowa oraz „EKO-SYSTEM BIS” Sp. z o.o. Sp. k. ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska, odebrały z terenu gminy Kroczyce łącznie 1 359,10 Mg/rok zmieszanych odpadów komunalnych z czego składowaniu poddano 0,00 Mg/rok, natomiast innym procesom niż składowanie poddano 1 359,10 Mg/rok. Odpady ulegające biodegradacji poddane zostały procesom zbierania i kompostowania oraz procesowi odzysku R3 rozumianemu jako recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania).

Poziomy odzysku

Gminy były zobowiązane do osiągnięcia do dnia 31 grudnia 2020 r. odpowiednich poziomów:

- w odniesieniu do odpadów komunalnych w postaci papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – recyklingu i przygotowania do ponownego użycia w wysokości co najmniej 50% wagowo,
- w odniesieniu do odpadów budowlanych i rozbiórkowych (innych niż niebezpieczne) – recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku w wysokości co najmniej 70% wagowo.

Obowiązkiem gmin było również ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:

- do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Do poziomów określonych w ustawie gminy dochodzić mają stopniowo. W tab. 16 zestawiono uzyskane poziomy odzysku w Gminie Kroczyce wraz z wartością wymaganą przepisami prawa. Wymagane poziomy w 2020 r. nie zostały w pełni osiągnięte, tym bardziej celem spełnienia wymogów na kolejne lata niezbędne jest dalsze rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.

Tabela 16. Zestawienie uzyskanych w 2019 r. i w 2020 r. poziomów odzysku odpadów komunalnych

Jednostka terytorialna	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekierowanych do składowania	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych
	%	%	%
Poziom wymagany (na 2019 r.)	40 [^]	40 [*]	60 [*]
Kroczyce	3	34 [#]	98
Poziom wymagany (na 2020 r.)	35 [^]	50 [*]	70 [*]
Kroczyce	0	19 [#]	6 [#]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kroczyce za 2019 r. i za 2020 r.

Wyjaśnienie: * - poziom minimalny, ^ - poziom maksymalny
- wymagany prawem poziom nie został osiągnięty

Odpady zawierające azbest

Dane o wyrobach zawierających azbest gromadzone są w Bazie Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Od 2009 r. w kraju realizowany jest Program Oczyszczania Kraju z Azbestu. Wszystkie wyroby zawierające azbest mają zostać całkowicie usunięte do końca 2032 r.

Dane z inwentaryzacji wprowadzane do Bazy pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na ich usuwanie.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie Kroczyce zinwentaryzowano ponad 4,33 tys. Mg wyrobów zawierających azbest. Ilość wyrobów (stan na dzień 10.02.2022 r.) została zestawiona w tab. 17.

Gmina prowadzi dofinansowanie dla mieszkańców do demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.

Tabela 17. Ilość wyrobów zawierających azbest w Gminie Kroczyce w 2022 r.

Jednostka terytorialna	Ilość zinwentaryzowana [Mg]	Ilość unieszkodliwiona [Mg]	Ilość pozostała do unieszkodliwienia [Mg]
Kroczyce	4 331 864	841 914	3 489 950

Źródło: Baza Azbestowa, <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl>, dostęp dnia 10.02.2022 r.

W latach 2019-2020 Gmina Kroczyce skorzystała z dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska na realizację zadania z zakresu demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. W 2019 r. usunięto 157,846 Mg azbestu, a w 2020 r. usunięto 162,79 Mg azbestu z budynków zlokalizowanych na terenie gminy.

W dniu 26 stycznia 2022 r. Wójt Gminy Kroczyce wydał Zarządzenie Nr 15/2022 w sprawie zasad finansowania likwidacji odpadów azbestowych na terenie Gminy Kroczyce w latach 2022-2023. Finansowanie polega na pokryciu przez Gminę Kroczyce kosztów likwidacji odpadów azbestowych, przy pomocy podmiotu wybranego przez Gminę. Finansowaniu mogą podlegać inwestycje polegające na rozbiórce pokryć dachowych lub elewacji z elementów azbestowo-cementowych z budynków mieszkalnych i gospodarczych lub zbiórka odpadu azbestowego zdeponowanego na posesjach z terenu Gminy Kroczyce.

Zapobieganie powstawaniu odpadów

W celu zapobiegania powstawaniu odpadów w Kroczycach powinny być podejmowane następujące działania:

- robienie przemyślanych zakupów, w celu uniknięcia wyrzucania przeterminowanych produktów,
- przekazywanie nadmiaru produktów żywnościowych przydatnych do spożycia osobom potrzebującym,
- przekazywanie niepotrzebnej odzieży odpowiednim organizacjom, punktom zbierania lub bezpośrednio innym osobom,
- przekazywanie niepotrzebnych mebli do użytkowania innym osobom,
- używanie toreb wielokrotnego użytku, w celu uniknięcia wytwarzania odpadów z tworzyw sztucznych (reklamówki jednorazowego użytku),
- stosowanie opakowań wielokrotnego użytku i opakowań zwrotnych,
- korzystanie z korespondencji elektronicznej (pisma, faktury, wyciągi bankowe) zamiast poczty tradycyjnej,
- stosowanie akumulatorów zamiast jednorazowych baterii,

- kompostowanie odpadów spożywczych i zielonych.

Analiza SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działanie PSZOK ✓ Prowadzenie segregacji odpadów komunalnych ✓ Prowadzenie edukacji ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niewystarczająca ilość odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości powstających odpadów ✓ Nie osiągnięcie wymaganych prawem poziomów recyklingu ✓ i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dalsze rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ✓ Możliwość wspierania projektów pro-środowiskowych przez programy i fundusze Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ryzyko dalszego niespełnienia poziomów odzysku odpadów komunalnych narzuconych przepisami prawa w kolejnych latach funkcjonowania systemu ✓ Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców ✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu

Obszary prawnie chronione

Na terenie gminy Kroczyce obszary chronione (tab. 18) występują w jej zachodniej części poza otuliną Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, która pokrywa niemal cały teren gminy. Na obszarze gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 t. j. ze zm.):

- Rezerwat Przyrody „Góra Zborów”,
- „Park Krajobrazowy Orlich Gniazd” wraz z otuliną,
- Obszar chronionego krajobrazu Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki,
- Obszar Natura 2000 „Ostoja Kroczycka”
- pomniki przyrody (2 szt.).

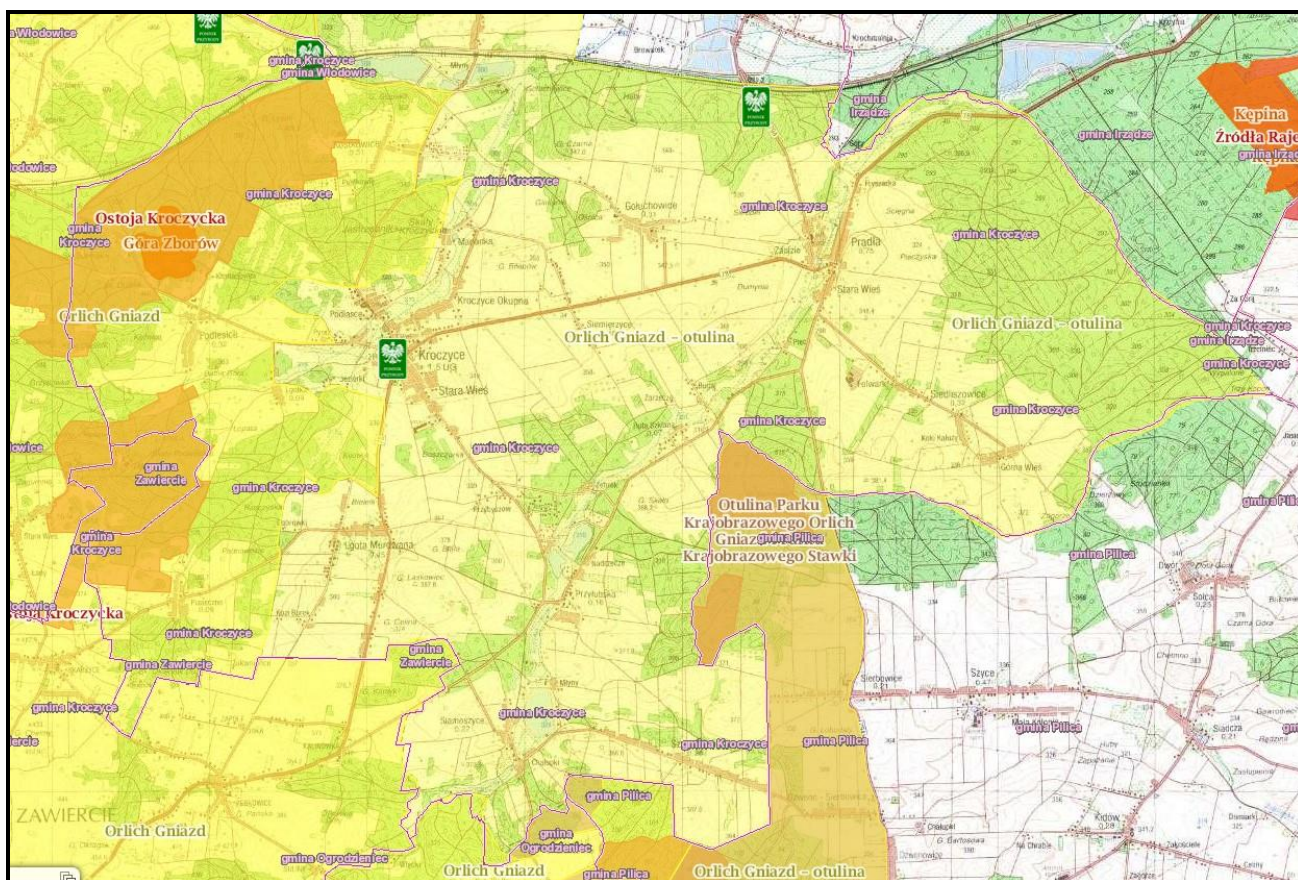
Tabela 18. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce

Lp.	Kod/Data ustanowienia	Forma ochrony	Nazwa/opis
1.	PL.ZIPOP.1393.RP.68 1957-09-20	Rezerwat przyrody	Góra Zborów
2.	PL.ZIPOP.1393.PK.6 1980-06-20	Park krajobrazowy	Orlich Gniazd
3.	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH240032.H 2011-03-01	Obszar Natura 2000	Ostoja Kroczycka
4.	PL.ZIPOP.1393.PP.2416042.1424 1954-03-17	Pomnik przyrody	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>), pierśnica: 213cm, obwód: 669cm, wysokość: 18m, Położenie - Kroczyce obok kościoła parafii Rz.K

Lp.	Kod/Data ustanowienia	Forma ochrony	Nazwa/opis
5.	PL.ZIPOP.1393.PP.2416042.1425 1994-12-30	Pomnik przyrody	Sosna pospolita (<i>Pinus sylvestris</i>), pierśnica: 93cm, obwód: 292cm, wysokość: 17m. Położenie - Grunty Polskich Kolei Państwowych - działka nr 447/1.
6.	PL.ZIPOP.1393.OCHK.655 1980-06-20	Obszar chronionego krajobrazu	Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Mapę z lokalizacją poszczególnych form ochrony przyrody przedstawiono na rys. 3.

Rysunek 3. Lokalizacja form ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

W tab. 19 zestawiono powierzchnie form ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce wg GUS (stan na 31.12.2020 r.).

Tabela 19. Powierzchnie form ochrony przyrody na terenie Gminy Kroczyce

Wyszczególnienie	Gmina Kroczyce
Obszary prawnie chronione ogółem [ha]	2 949,00
Rezerваты przyrody [ha]	45,00
Parki krajobrazowe razem [ha]	2 460,00
Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych [ha]	45,00
Obszary chronionego krajobrazu razem [ha]	489,00
Liczba pomników przyrody [szt.]	2

Źródło: GUS (<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>)

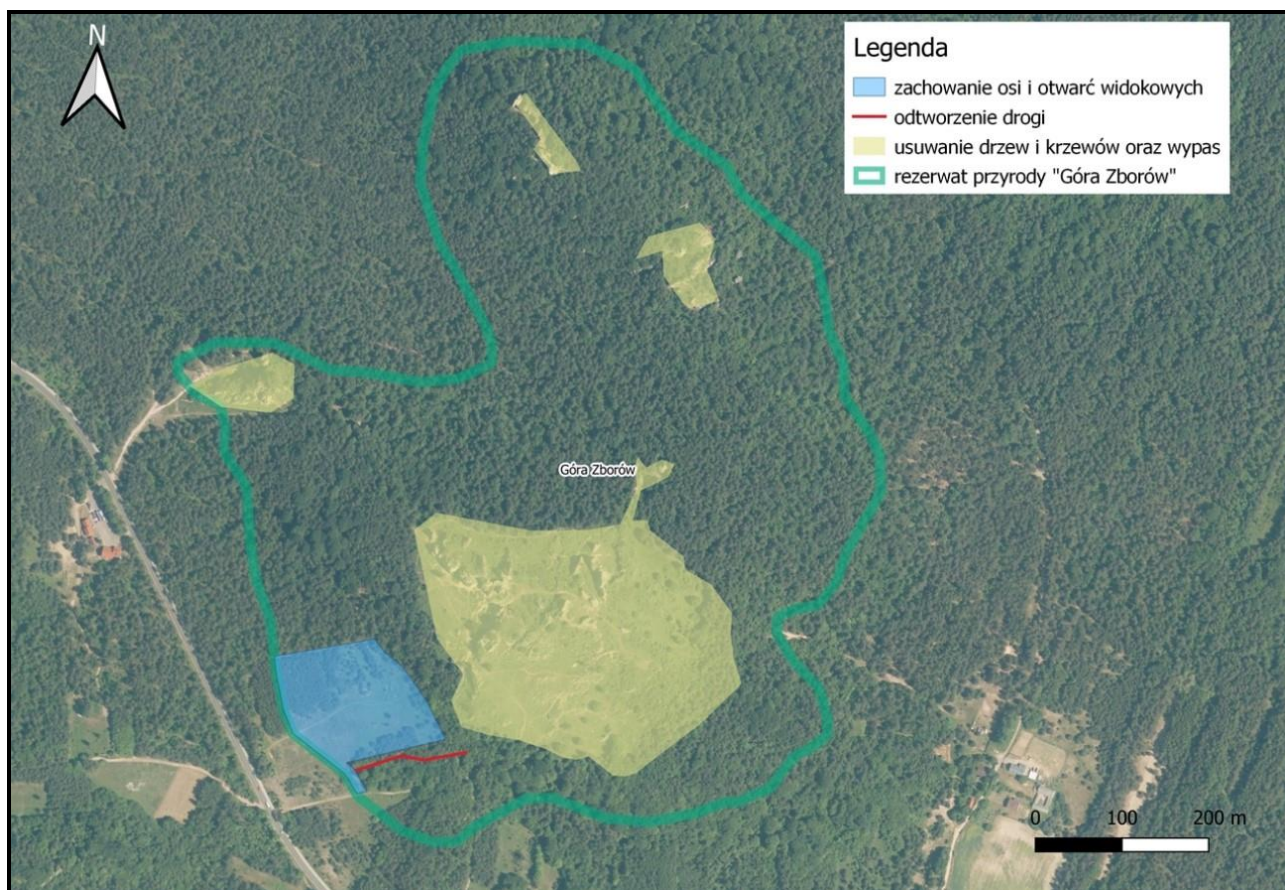
Poniżej zawarte informacje dotyczące obszarów prawnie chronionych oparto na danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>), dostęp w dniu 07.02.2022 r. oraz danych zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021.

Rezerwat przyrody

Rezerwat Przyrody „Góra Zborów” (rys. 4) - rezerwat przyrody nieożywionej, utworzony został w 1957 r. w okolicy Podlesic, zajmuje powierzchnię 45 ha. Wzgórze, zwane Berkową Górą o wysokości 463 m n.p.m. zbudowane jest z wapieni górnourajskich o bogatej rzeźbie krasowej. W skład rezerwatu wchodzi również dwa grzbiety skalne: Góra Zborów o wysokości 464 m n.p.m. oraz niższy Kołoczek. Obszar rezerwatu podlega ochronie ze względu na unikalne formy skalne oraz duże skupiska roślin kserotermicznych. Spotkać tu można stanowisko rzadkiego w Polsce goździka siniego, a także chronionej krzewinki - mącznica lekarska.

Generalnie teren rezerwatu porasta roślinność ciepłolubna, murawowa i skalna. Spośród pospolitych gatunków ptaków w szczelinach skalnych żyją pustułki i jerzyki, a w lasach występuje rzadka na Jurze orzechówka. Elementem roślinnym charakterystycznym na Górze Zborów, są murawy kserotermiczne oraz murawy naskalne, porastające szczytowe partie wapiennych ostańców. Najcenniejszym elementem flory rezerwatu związanym z siedliskami naskalnymi jest podlegającej ścisłej ochronie - goździk siny *Dianthus gratianopolitanus*, który tworzy niewielkie skupiska w szczelinach trudno dostępnych ostańców skalnych. Innym gatunkiem naskalnym jest rojownik pospolity *Jovibarba sobolifera*, roślina o charakterystycznych grubych, zebranych w różyczki liściach. Jest to również gatunek podlegający ochronie ścisłej. Ciepłolubne murawy kserotermiczne zaliczane są do najbogatszych pod względem florystycznym i faunistycznym biocenoz w naszym kraju. Ich płaty cechuje szczególnie duże nagromadzenie różnokolorowo kwitnących bylin, a także dogodne siedlisko dla wielu rzadkich i chronionych owadów. Aby nie dopuścić do utraty muraw na skutek ich zarastania przez drzewa i krzewy, niezbędne jest podejmowanie czynnych zabiegów ochrony przyrody, polegających na kontrolowanym wypasie zwierząt – kóz oraz owiec.

Góra Zborów stanowi jeden z ciekawszych punktów widokowych na całej Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Przy dobrej pogodzie roztacza się stąd panorama na jurajski krajobraz, w tym pobliski Ogrodzieniec, Morsko, Bobolice czy Mirów. W celu zachowania osi i otwarć widokowych niezbędne jest usunięcie drzew oraz utrzymanie powierzchni niezalesionej na powierzchni ok. 2 ha: zalecane jest usunięcie samosiejek sosnowych, w terminie od 15 października do końca lutego, oraz użytkowanie rolnicze - uprawy polowe, pastwisko, zgodnie z ustanowionymi zadaniami ochronnymi dla rezerwatu Góra Zborów w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (Zarządzenie Nr 11/2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 26 marca 2021 r. o zmianie zarządzenia Nr 10/2019 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Góra Zborów”). Na rys. 4 zobrazowano obszary zadań ochronnych na terenie rezerwatu Góra Zborów”.

Rysunek 4. Lokalizacja rezerwatu przyrody „Góra Zborów”

Źródło: Zarządzenie Nr 10/2021 RDOŚ w Katowicach

Park krajobrazowy

„Park Krajobrazowy Orlich Gniazd” wraz z otuliną - Park Krajobrazowy Orlich Gniazd obejmuje obszar o powierzchni 479,65 km² położony w gminach Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Janów, Kroczyce, Łazy, Mstów, Niegowa, Ogrodzieniec, Olsztyn, Pilica, Poczesna, Włodowice, Zawiercie, Żarki, Żarnowiec w województwie śląskim. Powierzchnia otuliny wynosi 58 751,8984 ha.

Powierzchnia i budowa geologiczna terenu Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd ma odbicie w zróżnicowaniu krajobrazowym i przyrodniczym. Zbudowany jest głównie ze skał mezozoicznych, zasadnicza część utworów pochodzi z okresu jurajskiego. Czynnikiem wpływającym na rozwój rzeźby tego terenu jest zjawisko krasowienia. Występujące tutaj jaskinie oraz schroniska skalne to jedne z najbardziej interesujących i piękniejszych obiektów. Pierwszoplanową formą krajobrazu PK Orlich Gniazd stanowiącą również jeden z elementów rzeźby krasowej są licznie występujące tu ostańce wapienne zwane inaczej mogotami. Najbardziej charakterystycznymi elementami krajobrazu tego terenu jest mozaika wierzchołków wapiennych, urozmaiconych pasmami skałek oraz rozcinających je, pozbawionych wody dolin krasowych.

Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:

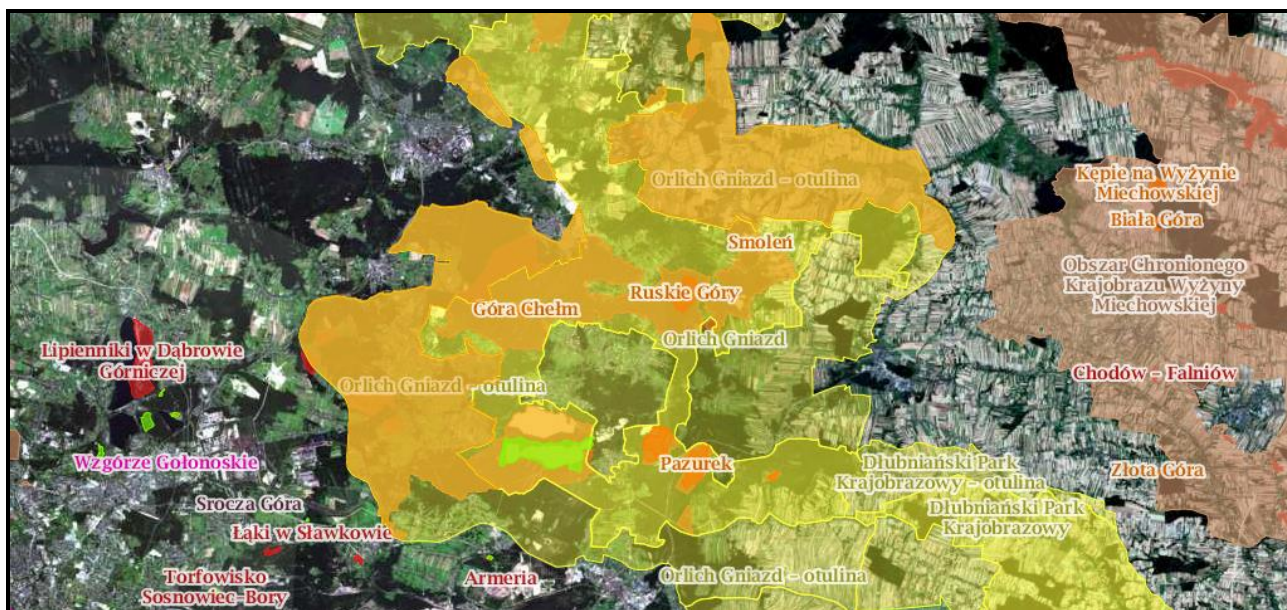
- ochrona wartości przyrodniczych:
 - ✓ zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej,
 - ✓ ochrona naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej,
 - ✓ zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk,
 - ✓ zachowanie korytarzy ekologicznych,
- ochrona wartości historycznych i kulturowych:
 - ✓ ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich oraz podmiejskich,
 - ✓ współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia,

- ochrona walorów krajobrazowych:
 - ✓ zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich,
 - ✓ ochrona przed przekształceniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi,
- społeczne cele ochrony:
 - ✓ racjonalna gospodarka przestrzeni, hamowanie presji urbanizacyjnej,
 - ✓ promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji.

Obszar chronionego krajobrazu

Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki (rys. 5) – powierzchnia obszaru wynosi 44 834 ha. Data wyznaczenia 20 czerwca 1980 r. (Uchwała nr III/11/80 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach). Pozostałe akty prawne:

- Uchwała Nr XVI/70/82 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Częstochowie z dnia 17 czerwca 1982 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w granicach województwa częstochowskiego,
- Rozporządzenie Nr 17/95 Wojewody katowickiego z dnia 01 lutego 1995 r. w sprawie ochrony krajobrazu na terenie województwa katowickiego,
- Rozporządzenie nr 15/98 wojewody częstochowskiego z dnia 22 czerwca 1998 r. w sprawie ochrony Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych,
- Rozporządzeniu nr 18/06 Wojewody Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Rysunek 5. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Obszar Natura 2000

Obszar Natura 2000 „Ostoja Kroczycka” (rys. 6) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) PLH 240032 o powierzchni 1 391,16 ha. Obszar Ostoi Kroczyckiej usytuowany jest w środkowej części Wyżyny Częstochowskiej. Obejmuje on kilka pasm wzniesień jurajskich (m. in. Skały Kroczyckie, Skały Podlesickie, Skały Rzędkowickie), z których większość jest zwieńczona licznymi ostańcami skalnymi o różnorodnych kształtach. Szata roślinna tego terenu jest zróżnicowana. Duża jego część jest pokryta lasami, na wzniesieniach można spotkać płaty różnych zespołów buczyn, w tym ciepłolubnych buczyn storczykowych, a w ich niższych partiach i obniżeniach wyścielonych piaskami - drzewostany sosnowe. O wartościach przyrodniczych tego obszaru decydują przede wszystkim zbiorowiska roślinne związane

z podłożem wapiennym: są to: murawy naskalne, fragmenty muraw kserotermicznych, zarośla jałowca na podłożu wapiennym, ciepłolubne buczyny storczykowe oraz szczelinowe zbiorowiska paproci. Z fitocenozami muraw naskalnych związane są niektóre rzadkie gatunki roślin, m.in.: goździk siny, kostrzewa biała, skalnica gronkowa (relikt glacialny).

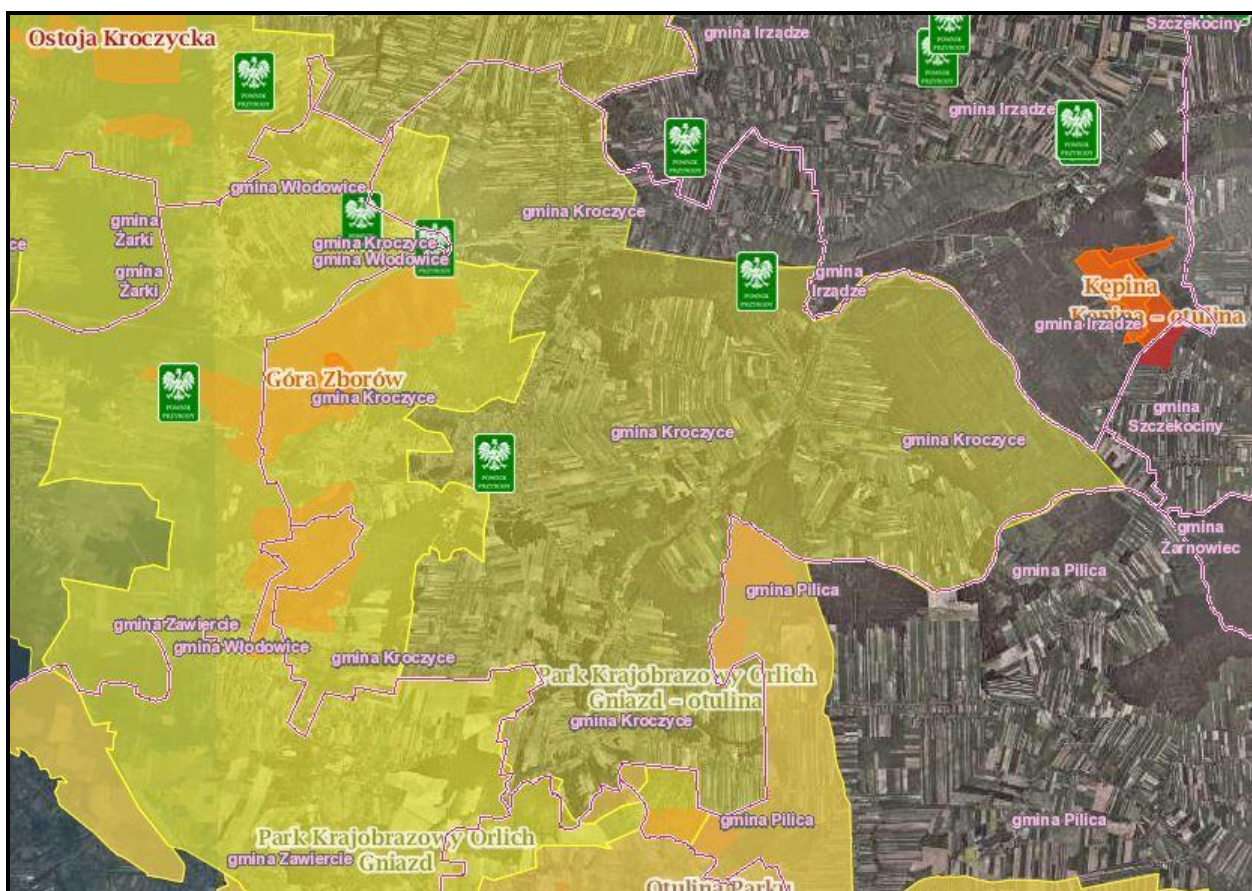
Jaskinia Piętrowa Szczelina położona w granicach ostoi jest wymieniana wśród ważnych ostoi CORINE przede wszystkim z uwagi na zimujące tu nietoperze wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stanowi także środowisko życia dla kilkudziesięciu innych, stwierdzonych tu gatunków bezkręgowców typowych dla tego terenu. Ponadto wymienia się także jej szczególne walory geomorfologiczne (założenie głównej części jaskini na szczelinie wtórnie skrasowiałej, obecność w dolnych salach bogatej, niezniszczonej przez działalność człowieka szaty naciekowej, na ścianach i stropie można dostrzec odciski muszli amonitów).

Pomniki przyrody

Punktową formą ochrony przyrody na terenie Gminy są pomniki przyrody. Na terenie Kroczyce znajdują się aktualnie 2 pomniki przyrody ożywionej. Są to następujące gatunki drzew:

- Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) - drzewo (pierśnica: 213 cm, obwód: 669 cm, wysokość: 18 m). Orzeczenie nr 13 b/4/54 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dn. 17.03.1954r., rozporządzenie Nr 4/96 z dnia 06 lutego 1996 r. Wojewody Częstochowskiego (Dz. U. z 1996 r. Nr 2, poz. 5). Lokalizacja pomnika obok kościoła parafii Rzymsko-katolickiej,
- Sosna pospolita (*Pinus sylvestris*) - drzewo (gatunek: Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) – *Pinus sylvestris*, pierśnica: 93 cm, obwód: 292 cm, wysokość: 17 m). Rozporządzenie Nr 4/96 z dnia 06 lutego 1996 r. Wojewody Częstochowskiego (Dz. U. z 1996 r. Nr 2, poz. 5). Lokalizacja Nadleśnictwo Koniecpol - Leśnictwo Pradła - oddział leśny 296f.

Lokalizację pomników przyrody przedstawiono na rys. 6.

Rysunek 6. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Kroczyce

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Zieleń urządzona

Według GUS (stan na 31.12.2020 r.) udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem wynosi 0,10% (tab. 20).

Tabela 20. Tereny zieleni urządzonej w Kroczycach

Lp.	Tereny zieleni urządzonej	Wymiary (ilość/powierzchnia)	Jednostka
1.	Nasadzenia – drzewa ogółem	30	szt.
2.	Ubytki – drzewa ogółem	1	szt.
3.	Zieleńce – obiekty ogółem	7	szt.
4.	Zieleńce – powierzchnia ogółem	2,00	ha
5.	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej – powierzchnia ogółem	2,00	ha
6.	Cmentarze – obiekty ogółem	3	szt.
7.	Cmentarze – powierzchnia ogółem	4,80	ha
8.	Lasy gminne – powierzchnia ogółem	4,30	ha

Źródło: GUS (<http://www.stat.gov.pl/urzedy/katow/>)

5.8.1. Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Kroczyce wynosi 3 610,77 ha, co stanowi 32,7% ogólnej powierzchni gminy (wg GUS, stan na 31.12.2020 r.). Według Krajowego Programu Zwiększania Lesistości wskaźnik zalesienia w 2020 r. powinien wynosić 30%, a po 2050 r. 33%. Gmina spełnia zatem wymóg KPZL na rok 2020, a osiągnięcie wymogu na 2050 r. nie jest zagrożone. Leśnictwo wszystkich form własności (wg GUS stan na 31.12.2020 r.) przedstawiono w tab. 21.

Tabela 21. Leśnictwo wszystkich form własności w Gminie Kroczyce w 2020 r.

Lp.	Leśnictwo wszystkich form własności	Wielkość powierzchni [ha]
1.	Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	3 610,77
2.	Lasy ogółem	3 593,82
3.	Lasy publiczne ogółem	992,82
4.	Lasy publiczne Skarbu Państwa	988,52
5.	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	769,61
6.	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	23,91
7.	Lasy publiczne gminne	4,30
8.	Lasy prywatne ogółem	2 601,00

Źródło: GUS (<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>)

Około 28 % terenów leśnych na terenie Gminy Kroczyce stanowią lasy publiczne należące do Skarbu Państwa. Natomiast przeważającą większość zajmują lasy prywatne. Tylko niewielką część stanowią lasy gminne. Nadzór na lasami na terenie Gminy Kroczyce sprawuje Nadleśnictwo Koniecpol.

Na terenie Gminy obowiązuje aktualny plan urządzania lasu na okres gospodarczy od 01 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2031 r. (wg stanu na dzień 15.04.2021 r.).

Lasy porastają teren Gminy dość równomiernie. Największy zwarty kompleks leśny stanowią Lasy Pradelskie, jeden z największych zwartych kompleksów leśnych powiatu zawierciańskiego. Inne duże zespoły leśne występują przede wszystkim w paśmie Skał Kroczyckich w zachodniej części gminy.

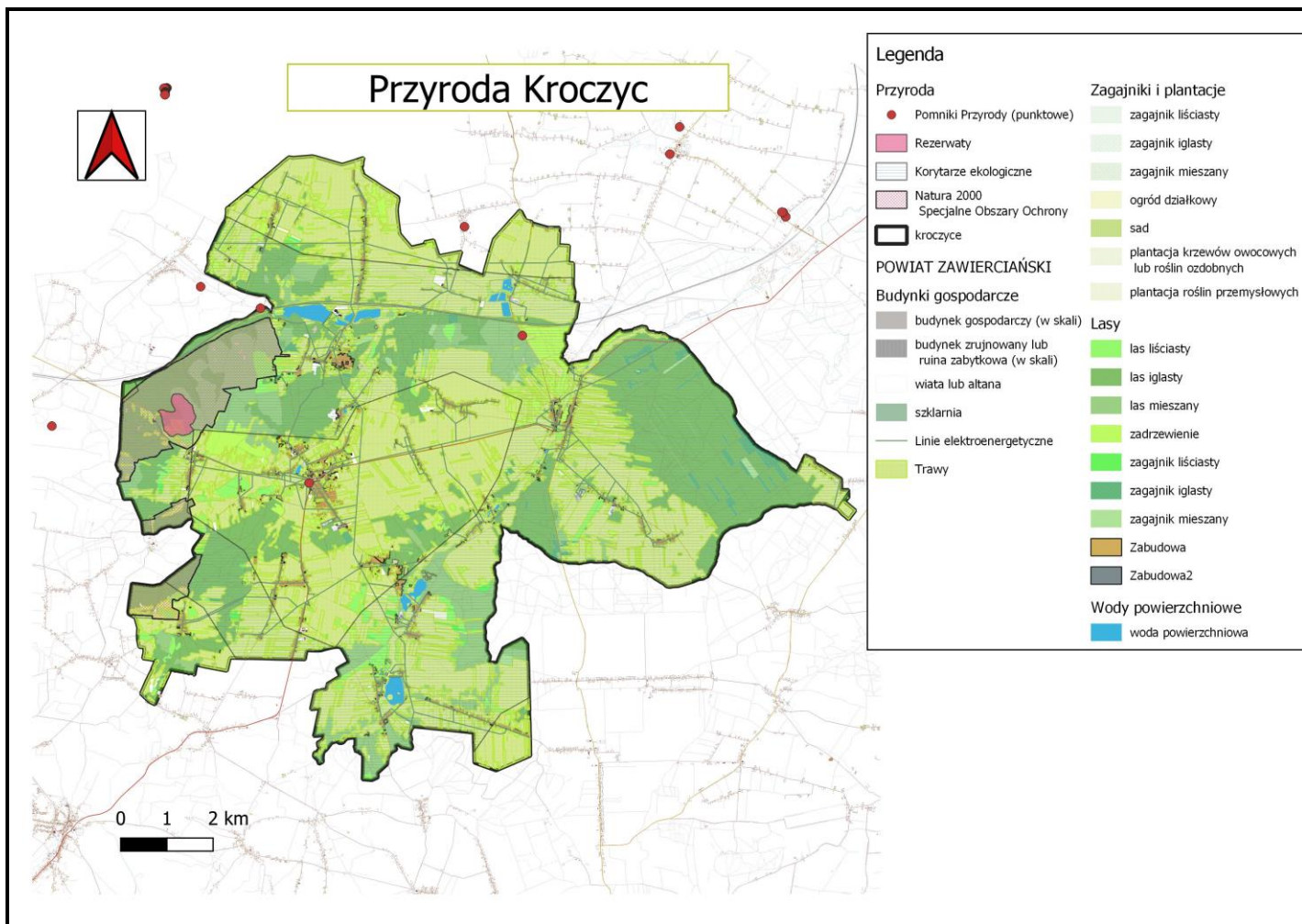
Częściowo związane są też z dolinami dwóch głównych rzek gminy - Krztyni i Białki Zdowskiej. Nieco mniejsze występują m. in. w rejonie Dobrogoszczyca (Las Ściegna), a także pomiędzy Lgotą Murowaną a Piasecznem (Rzyczyska). Średni wiek drzewostanów to ok. 60 lat. Przeważają drzewostany w III i IV klasie wieku.

Drzewostan tworzą głównie lasy sosnowe, a także mniejsze skupiska lasów liściastych, w których dominuje buczyna. Występują też lasy mieszane sosnowo-bukowe. Domieszkę w strukturze gatunkowej stanowi brzoza, świerk oraz jawor. Generalnie lasy porastające teren gminy Kroczyce uznaje się za zdrowe. Drzewostan nie jest opanowany przez szkodniki, znikomy jest także wpływ emisji przemysłowej.

Zagrożenia dla lasów

Do czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego należą zagrożenia abiotyczne: susze i okresy wysokich temperatur w okresie wegetacyjnym, gwałtowne silne wiatry, okiść i szadź, przymrozki wiosenne, powodzie, długotrwałe i obfite opady deszczu w okresie wczesnego lata powodujące erozję gleb i niszczące drogi, erozja gleby i osuwiska, zagrożenia biotyczne: szkodniki owadzie, występowanie grzybów pasożytniczych, szkody od zwierzyny roślinożerne i gryzoni, zagrożenia antropogeniczne: zanieczyszczenie powietrza, szkody górnicze i związane z tym nadmierne przesuszenie lub nadmierne nawodnienie, zagrożenia wynikające z urbanizacji terenu, intensywna penetracja terenów leśnych przez turystów i zbieraczy grzybów i owoców leśnych, zagrożenia pożarami.

Mapę z usytuowaniem terenów przyrodniczych w Gminie Kroczyce, w tym lasów przedstawiono na rys. 7.

Rysunek 7. Lokalizacja terenów przyrodniczych, w tym lasów na terenie Kroczyce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://sdi.gdos.gov.pl/wfs> i https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmmap=gp0

Analiza SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE I OCHRONA LASÓW	
<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Występowanie obszarów cennych przyrodniczo i objętych ochroną prawną ✓ Prowadzenie edukacji ekologicznej ✓ Wysoki wskaźnik lesistości ✓ Posiadanie planu urządzenia lasu 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Narażenie form ochrony przyrody na akty wandalizmu ✓ Oddziaływanie gazów i pyłów na stan drzewostanu ✓ Dewastacja lasów ✓ Występowanie zagrożeń środowiska przyrodniczego, z których najistotniejsze to: intensywne gospodarstwo rolne, zmiana sposobu użytkowania gruntów i różnorodne formy bezpośredniego przekształcania powierzchni ziemi, nasilające się szkody w gospodarce leśnej od czynników abiotycznych i szkodników wtórnych
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczeństwa 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Narastający ruch turystyczny, szczególnie związany z wypoczynkiem weekendowym ✓ Zmiany klimatu, jako jeden z czynników mogących prowadzić do obniżenia różnorodności biologicznej

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość wspierania projektów pro-środowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii prośrodowiskowej 	<p>oraz zwiększenia zagrożenia dla lasów</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ryzyko wystąpienia chorób, występowanie szkodników ✓ Zagrożenia pożarowe ✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz
--	--

5.9. Zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Istotne zagrożenie dla środowiska stanowić mogą przede wszystkim zakłady stosujące w procesie technologicznym różnorodne związki chemiczne mogące stwarzać potencjalne zagrożenie dla otaczających obszarów. Zakłady te zostały wytypowane przez GIOŚ jako potencjalnie niebezpieczne i wprowadzone do bazy potencjalnych sprawców awarii przemysłowych. Baza ta jest na bieżąco uzupełniana o dane gromadzone w trakcie kontroli potencjalnych sprawców. Corocznie jest ona przesyłana do rejestru centralnego, prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom. Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. znajduje się na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl/pl/powazne-awarie>.

Żaden z zakładów zlokalizowanych na terenie Gminy Kroczyce nie figuruje w rejestrze centralnym zakładów o dużym ryzyku i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Do ochrony przed poważnymi awariami zobowiązani są zarówno prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii, jak i dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracyjne.

W celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej bardzo ważna jest prawidłowa lokalizacja nowych obiektów, które mogą oddziaływać na środowisko oraz wyznaczenie stref i ochrona terenu. Istotne są także kontrole potencjalnych sprawców awarii.

Zagrożenie dla środowiska na terenie Gminy Kroczyce może wynikać z transportu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, w postaci toksycznych środków przemysłowych i niebezpiecznych substancji chemicznych, w tym paliw płynnych. Na omawianym terenie funkcjonują dwie towarowe linie kolejowe. Bezpośrednio przez gminę przebiega droga krajowa DK78 i dwie drogi wojewódzkie DW792 i DW794, a bliskie sąsiedztwo Metropolii Górnośląskiej wpływa na zwiększenie ruchu transportowego. Przez północną część gminy przebiega linia kolejowa nr 4 (Centralna Magistrala kolejowa – CMK) relacji Katowice - Zawiercie - Włoszczowa - Warszawa. Usytuowanie dróg powoduje, że gmina narażona jest na wystąpienie awarii związanych z przewozem substancji niebezpiecznych.

Dla zwiększenia nadzoru przestrzegania przepisów w zakresie drogowego przewozu materiałów niebezpiecznych prowadzone są akcje kontroli tych przewozów koordynowane przez Policję, przy udziale Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Transportu Drogowego i Inspekcji Ochrony Środowiska.

Analiza SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prowadzenie edukacji ekologicznej ✓ Brak występowania zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niemożność przewidzenia zdarzeń mających znamiona poważnych awarii

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczeństwa ✓ Działania GIOŚ i odpowiedzialność sprawców za awarie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Transport materiałów niebezpiecznych

5.10. Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

Edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji Programu ochrony środowiska. Świadome wspólnoty społeczne podejmują liczne lokalne akcje proekologiczne oraz sprawują społeczną kontrolę nad działaniami przedsiębiorstw i instytucji. Dlatego też konieczne jest zapewnienie mieszkańcom gminy szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, a także o działaniach instytucji w sektorze ochrony środowiska.

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców.

Kierunki edukacji w Polsce wyznacza Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju”. Wskazuje ona na konieczność włączania treści dotyczących ochrony środowiska do programów edukacji formalnej, a także wspierania programów edukacji nieformalnej.

Edukację ekologiczną najłatwiej jest prowadzić wśród dzieci i młodzieży w trakcie zajęć szkolnych. Bardzo ważne są wówczas zajęcia terenowe oparte na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawioną problematyką, co pomaga wykształcić u niego umiejętność wnikliwej obserwacji, spostrzegawczości, kojarzenia i wyciągania odpowiednich wniosków. Dla skutecznego wdrożenia założeń niniejszego dokumentu kluczowe znaczenie ma także odpowiednie przygotowanie pracowników administracji państwowej, samorządowej, nauczycieli oraz pracowników firm, a także ogólnodostępna akcja informacyjna dla społeczeństwa. Wśród mieszkańców miasta należy wzbudzić zainteresowanie stanem środowiska i możliwościami jego poprawy, a także wywołać poczucie odpowiedzialności i zaangażowania ich w procesy decyzyjne.

Edukacja mieszkańców może być prowadzona m.in. poprzez druk ulotek i broszurek informacyjnych dostarczanych do każdego gospodarstwa domowego, plakaty rozwieszane w często odwiedzanych przez mieszkańców miejscach np. w przedszkolach, szkołach, w okolicy kościołów i sklepów, publikacje w prasie lokalnej czy konkursy i informacje przekazywane w trakcie ogłoszeń parafialnych.

Edukacja ekologiczna w Gminie Kroczyce i w powiecie zawierciańskim

Gmina Kroczyce

Umieszczanie na stronach internetowych Gminy Kroczyce artykułów edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Gmina Kroczyce na bieżąco informuje społeczeństwo o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu - www.kroczyce.pl oraz www.kroczyce.bip.jur.pl. Umieszczanie artykułów dotyczących zakazu spalania odpadów i zasad prawidłowej segregacji w gazecie lokalnej „Wieści z Kroczyca i okolicy”. Dystrybucja ulotek dotyczących prawidłowej segregacji odpadów.

Uczniowie Szkół Podstawowych z terenu Gminy Kroczyce czynnie angażowali się w takie akcje jak: Sprzątanie świata, obchody Dnia Ziemi, zbiórka makulatury i baterii. Brali udział w projektach takich jak: Wirtualny Festiwal Ekologiczny, Piątka dla natury, Klimatyczna klasa, Działaj z imPETem!, Byd jak Ignacy, Na odpady nie ma rady oraz uczestniczyli w licznych konkursach zarówno plastycznych jak i z wiedzy o ekologii.

Raz w roku dla uczniów wybranej placówki oświatowej organizowana jest wycieczka do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

Powiat zawierciański

W latach 2007-2016 ogłaszany był konkurs powiatowy pn. „*Ekologiczne sołectwo*”. W konkursie tym wzięły udział następujące gminy: Łazy, Pilica, Ogrodzieniec, Zawiercie.

Od 2017 r. ogłaszany był konkurs powiatowy pn. „*Najlepsza miejscowość powiatu zawierciańskiego*”. W konkursie tym brały udział gminy: Łazy, Kroczyce i Pilica.

W 2018 r. zorganizowany został ogólnopolski konkurs plastyczny „*Zapobiegajmy pożarom*” na szczeblu powiatu zawierciańskiego. W dniu 19 grudnia 2018 r. w Starostwie Powiatowym w Zawierciu zebrało się jury eliminacji powiatowych Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego, aby wybrać najlepsze prace dzieci i młodzieży z powiatu zawierciańskiego, które wzięły następnie udział w konkursie województwa śląskiego. Na konkurs wpłynęło 50 prac plastycznych wykonanych różną techniką, przedstawiały one udział jednostek Straży Pożarnej w akcjach ratowniczo-gaśniczych, zwalczaniu klęsk żywiołowych, ekologicznych oraz w szkoleniu i zawodach sportowo-pożarniczych. Prace wykonane były przez: przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych klas I – VIII oraz gimnazjów. Jury powiatowe wyłoniło po pięć najlepszych prac w poszczególnych grupach wiekowych.

W maju 2019 r. został ogłoszony powiatowy konkurs pn. „*Najlepsza miejscowość powiatu zawierciańskiego 2019*”. Konkurs skierowany był do wszystkich miejscowości z terenu powiatu zawierciańskiego. Jego organizatorem był Zarząd Powiatu Zawierciańskiego. Głównym celem konkursu było poznanie walorów miejscowości powiatu, w tym środowiska przyrodniczego, kulturowego i gospodarczego, poznanie lokalnych inicjatyw i zaangażowania mieszkańców w rozwój miejscowości.

Nadleśnictwo Koniecpol

Nadleśnictwo Koniecpol realizuje edukację przyrodniczo-leśną z wykorzystaniem własnych obiektów edukacyjnych zlokalizowanych w biurze nadleśnictwa (izba edukacyjna i arboretum), w terenie (ścieżki przyrodniczo-leśne, altany dydaktyczne), a także w obiektach edukacyjnych (szkołach i przedszkolach). W zakres wykonywanych zadań wpisane jest ich bieżące utrzymywanie, wykonywanie napraw i remontów w istniejącej małej architekturze, wymiana zniszczonych elementów i utrzymanie czystości.

W Gminie Kroczyce w ostatnich latach zorganizowano 40 spotkań z zakresu edukacji leśnej i ekologicznej. Sposób prowadzenia zajęć i użyte środki dydaktyczne dobrano do wieku uczestników. Wielokrotnie poruszany był temat związany z ochroną przyrody, jej prawnymi aspektami i indywidualną i zbiorową odpowiedzialnością za stan lasów i środowiska naturalnego.

Właściciele lasów na bieżąco korzystają z konsultacji z leśniczym nadzorującym lasy niepaństwowe, który pełni dyżury w siedzibie Urzędu Gminy w Kroczykach, a także udziela on konsultacji w kancelarii leśnictwa Pradła. Do dyspozycji właścicieli lasów jest także pracownik, który urzęduje w biurze Nadleśnictwa. Udzielone konsultacje dotyczyły racjonalnego użytkowania lasu, wzbogacania siedlisk leśnych, ochrony lasu i poprawnego prowadzenia gospodarki leśnej.

Analiza SWOT

DZIAŁANIA EDUKACYJNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizowanie różnych akcji kształtujących proekologiczne postawy społeczne ✓ Konkursy ekologiczne w placówkach oświatowych ✓ Organizowanie corocznych konkursów w powiecie zawierciańskim 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niemiernodajny system weryfikacji skuteczności działań edukacyjnych ✓ Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację wszystkich akcji edukacyjnych

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii prośrodowiskowej ✓ Wzrost zaangażowania mieszkańców w akcje społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niestabilność finansowa działań edukacyjnych

6. Cele i zadania Programu ochrony środowiska

Sprecyzowane cele i kierunki interwencji wynikają z opracowanej analizy SWOT w aspekcie środowiskowym. Zestawienie celów i kierunków interwencji przedstawiono w tab. 22.

Nakłady na realizację zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030 przedstawiono w formie harmonogramu działań odrębnie dla zadań własnych oraz dla zadań koordynowanych (tab. 23 i tab. 24).

Tabela 22. Zestawienie celów i kierunków interwencji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Cel 3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Opracowanie aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2030	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Nieotrzymanie środków zewnętrznych, brak zainteresowania społecznego
				Realizacja Planu adaptacji do zmian klimatu i strategii rozwoju gminy	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Nieotrzymanie środków zewnętrznych, brak zainteresowania społecznego
				Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków
				Utrzymanie i prowadzenie punktu konsultacyjnego w ramach Programu „Czyste Powietrze” – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak zainteresowania społecznego, niewystarczające zasoby kadrowe
				Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżecie
				Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków mieszkalnych	Zadanie koordynowane: mieszkańcy	Brak środków
		Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Zimowe utrzymanie dróg lokalnych w sezonie 2021/2022 – Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Trudności techniczne
				Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	Zadanie koordynowane: komunikacja miejska (PKP, PKS, MPK, ZTM)	Brak środków, nieotrzymanie środków zewnętrznych
				Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic i wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich	Zadanie koordynowane: zarządcy dróg	Brak środków, nieotrzymanie środków zewnętrznych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
		Cel 3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich	Inne działania z zakresu ochrony powietrza, w tym przeciwdziałanie zmianom klimatu	EKOENERGIA – montaż instalacji fotowoltaicznych na potrzeby gospodarstw domowych w Gminie Kroczyce – Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji CO ₂	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Trudności techniczne, nieotrzymanie środków zewnętrznych
				Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewystarczające zasoby kadrowe
				Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczności oraz środek prewencyjny	Zadanie własne: Gmina Kroczyce, podmioty upoważnione przez gminę	Niewystarczające zasoby kadrowe, niechęć mieszkańców
				Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności negatywnych skutków złej jakości powietrza	Zadanie własne: UG Kroczyce, Starostwo Powiatowe w Zawierciu	Brak zainteresowania społecznego
				Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględnią będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem	Zadanie własne: UG Kroczyce, Starostwo Powiatowe w Zawierciu	Niewłaściwe sprecyzowanie zapisów w mpzp
2.	Zagrożenia hałasem	Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Działania związane z ochroną przed hałasem	Nasadzenia i odnowa zieleni ochronnej przy drogach gminnych	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżetach, nieotrzymanie środków zewnętrznych
				Przebudowa dróg w m. Biała Błotna – Poprawa bezpieczeństwa na drogach	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Trudności techniczne
				Przebudowa dróg w miejscowościach: Pradła, Siamoszyce oraz Przyłubsko wraz z infrastrukturą towarzyszącą – Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Gminy	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Trudności techniczne

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
				Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewłaściwe sprecyzowanie zapisów w mpzp
3.	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne: Gmina Kroczyce, podmioty upoważnione przez gminę	Niewystarczające zasoby kadrowe
				Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kostkowicach – Ochrona środowiska naturalnego oraz poprawa jakości życia mieszkańców	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Trudności techniczne
				Budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	Zadanie własne: Gmina Kroczyce, KZB w Kroczykach	Niewystarczające środki finansowe, trudności techniczne
				Budowa i modernizacja urządzeń dostarczających wodę	Zadanie koordynowane: przedsiębiorcy	Brak środków, brak zainteresowania przedsiębiorców
				Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżecie, brak zainteresowania społecznego
				Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie koordynowane: mieszkańcy	Brak środków
				Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystywania magazynów przeciwpowodziowych	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżecie
				Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżecie

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
				Uwzględnianie z miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią oraz poziomu zagrożenia powodziowego	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewłaściwe sprecyzowanie zapisów w mpzp
4.	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym	Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Kroczyce oraz z nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe w latach 2022-2023 – Utrzymanie czystości i porządku w Gminie	Zadanie własne: Gmina (przedsiębiorca wyłoniony w drodze przetargu)	Niewystarczające wpływy z opłat, niepokrywające kosztów odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych
				Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z miejsc publicznych na terenie Gminy Kroczyce w latach 2021-2022 – Utrzymanie porządku i czystości	Zadanie własne: Gmina (przedsiębiorca wyłoniony w drodze przetargu)	Niewystarczające wpływy z opłat, niepokrywające kosztów odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych
				Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak lub nierzetelne dane do sprawozdania
				Propagowanie przydomowego kompostowania odpadów na terenach wiejskich z zabudową jednorodzinną	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak zainteresowania społecznego
				Bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk”	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków
				Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków prywatnych na terenie Gminy Kroczyce w latach 2022-2023 – Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na życie i zdrowie ludzkie oraz na środowisko	Zadanie własne: Gmina Kroczyce, mieszkańcy	Brak środków w budżecie, brak zainteresowania społecznego, brak środków mieszkańców

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
5.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 oraz walorów przyrodniczych Gminy Kroczyce	Zadanie koordynowane: RDOŚ Katowice	Brak środków
				Usuwanie roślinności inwazyjnej	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżecie
				Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewłaściwe sprecyzowanie zapisów w mpzp
6.	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Prowadzenie nadzoru nad lasami	Zadanie koordynowane: Starostwo Powiatowe w Zawierciu, Nadleśnictwo	Brak środków
				Zakup sadzonek drzew	Zadanie koordynowane: Nadleśnictwo	Brak środków
7.	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Cel 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb	Badania zanieczyszczeń gruntów ornych	Zadanie koordynowane: Starostwo Powiatowe w Zawierciu	Brak środków
				Prowadzenie i aktualizowanie wykazu zanieczyszczeń potencjalnych historycznych	Zadanie koordynowane: Starostwo Powiatowe w Zawierciu	Niewystarczające zasoby kadrowe
				Zatrzymanie nadmiernego przeznaczania gruntów rolnych pod zabudowę poprzez stosowne zapisy w mpzp	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak środków w budżecie

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
		Cel 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Ochrona zasobów kopalin	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż i eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez kontrole	Zadanie koordynowane: Organy administracji geologicznej szczebla powiatowego, urzędy górnicze	Brak zainteresowania społecznego
8.	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji	Cel 4. Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji	Prowadzenie działań podnoszących świadomość ekologiczną np. konkursy, seminaria, obchody Dnia Ziemi, Sprzątanie Świata i inne	Zadanie własne: Gmina Kroczyce, placówki oświatowe	Brak środków w budżecie, niewłażczenie się szkół
				Prowadzenie systemu informacji o środowisku i jego ochronie	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Brak zainteresowania społecznego
9.	Kontrola i zarządzanie ochroną środowiska	Cel 5. Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania	Sprawozdanie z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030”	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewystarczające zasoby kadrowe, brak środków w budżecie
				Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030”	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewystarczające zasoby kadrowe, brak środków w budżecie
				Sporządzenie i zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Kroczyce – Organizacja przeznaczenia terenów i zabezpieczenie ładu przestrzennego	Zadanie własne: Gmina Kroczyce	Niewystarczające zasoby kadrowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kroczyce oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kroczyce

Tabela 23. Harmonogram realizacji zadań własnych Gminy Kroczyce oraz zadań z zakresu administracji rządowej wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Realizacja Planu adaptacji do zmian klimatu i strategii rozwoju gminy	Gmina Kroczyce	3 690,00	Koszty poniesione w ramach realizacji Planu				Budżet
		Opracowanie aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2030	Gmina Kroczyce	b.d.	0,00	0,00	0,00	b.d.	Budżet
		Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce	Gmina Kroczyce	6 000,00	0,00	0,00	6 000,00	12 000,00	Budżet
		Uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjnego w ramach Programu „Czyste Powietrze” – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Gmina Kroczyce	22 100,00	0,00	0,00	0,00	48 100,00 środki wydatkowane w latach 2021-2022	Budżet
		Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Zimowe utrzymanie dróg lokalnych w sezonie 2021/2022 – Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach	Gmina Kroczyce	70 000,00	0,00	0,00	0,00	180 000,00 środki wydatkowane w latach 2020-2022	Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		EKOENERGIA – montaż instalacji fotowoltaicznych na potrzeby gospodarstw domowych w Gminie Kroczyce – Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji CO ₂	Gmina Kroczyce	5 598 688,00 w tym 86 188,00 wydatki bieżące, a 5 512 500,00 wydatki majątkowe	2 401 312,00 w tym 37 812,00 wydatki bieżące, a 2 363 500,00 wydatki majątkowe	0,00	0,00	8 000 000,00, w tym 124 000,00 wydatki bieżące, a 7 876 000,00 wydatki majątkowe - środki wydatkowane w latach 2020-2023	Budżet
		Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gmina Kroczyce, Starostwo Powiatowe w Zawierciu	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	4 000,00	Budżet
		Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem	Gmina Kroczyce, Starostwo Powiatowe w Zawierciu	Koszty administracyjne					Budżet
		Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	Gmina Kroczyce	Koszty administracyjne					Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczności oraz środków prewencyjny	Gmina Kroczyce, podmioty upoważnione przez gminę	Koszty administracyjne					Budżet
2.	Zagrożenia hałasem	Nasadzenia i odnowa zieleni ochronnej przy drogach gminnych	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Przebudowa dróg w m. Biała Błotna – Poprawa bezpieczeństwa na drogach	Gmina Kroczyce	3 000 000,00	0,00	0,00	0,00	3 018 000,00 środki wydatkowane w latach 2021-2022	Budżet
		Przebudowa dróg w miejscowościach: Pradła, Siamoszyce oraz Przyłubsko wraz z infrastrukturą towarzyszącą – Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Gminy	Gmina Kroczyce	2 650 000,00	2 650 000,00	0,00	0,00	5 300 000,00 środki wydatkowane w latach 2022-2023	Budżet
		Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Kroczyce	Koszty administracyjne					Budżet
3.	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Kroczyce, podmioty upoważnione przez gminę	Koszty administracyjne					Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kostkowicach – Ochrona środowiska naturalnego oraz poprawa jakości życia mieszkańców	Gmina Kroczyce	2 307 700,00	0,00	0,00	0,00	2 310 000,00 środki wydatkowane w latach 2021-2022	Budżet
		Budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Utrzymywanie, wyposażenie i optymalizacja wykorzystywania magazynów przeciwpowodziowych	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Uwzględnianie z miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią oraz poziomu zagrożenia powodziowego	Gmina Kroczyce	Koszty administracyjne					Budżet
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Gmina Kroczyce	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	4 000,00	Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
4.	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Kroczyce oraz z nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe w latach 2022-2023 – Utrzymanie czystości i porządku w Gminie	Gmina Kroczyce (przedsiębiorca wyłoniony w drodze przetargu)	2 100 000,00	2 100 000,00	0,00	0,00	4 200 000,00 środki wydatkowane w latach 2022-2023	Wpływy z opłat za gospod. odpadami komunalnymi
		Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z miejsc publicznych na terenie Gminy Kroczyce w latach 2021-2022 – Utrzymanie porządku i czystości	Gmina Kroczyce (przedsiębiorca wyłoniony w drodze przetargu)	70 000,00	0,00	0,00	0,00	142 000,00 środki wydatkowane w latach 2021-2022	Wpływy z opłat za gospod. odpadami komunalnymi
		Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Kroczyce	Koszty administracyjne					Budżet
		Propagowanie przydomowego kompostowania odpadów na terenach wiejskich z zabudową jednorodzinną	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet, środki właścicieli i zarządców nieruchomości
		Bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk”	Gmina Kroczyce	Koszty administracyjne					Budżet
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków prywatnych na terenie Gminy Kroczyce w latach 2022-2023 – Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na życie i zdrowie ludzkie oraz na środowisko	Gmina Kroczyce	70 000,00	65 000,00	0,00	0,00	135 000,00 środki wydatkowane w latach 2022-2023	Budżet WFOŚiGW, środki zarządców i właścicieli nieruchomości

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
5.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Usuwanie roślinności inwazyjnej	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	Gmina Kroczyce	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
6.	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Zatrzymanie nadmiernego przeznaczenia gruntów rolnych pod zabudowę poprzez stosowne zapisy w mpzp	Gmina Kroczyce	Koszty administracyjne					Budżet
7.	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji	Prowadzenie działań podnoszących świadomość ekologiczną np. konkursy, seminaria, obchody Dnia Ziemi, Sprzątanie Świata i inne	Gmina Kroczyce, placówki oświatowe	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	8 000,00	Budżet
		Prowadzenie systemu informacji o środowisku i jego ochronie	Gmina Kroczyce	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	4 000,00	Budżet
8.	Kontrola i zarządzanie ochroną środowiska	Sprawozdanie z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030”	Gmina Kroczyce	0,00	0,00	3 500,00	0,00	3 500,00	Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2022	2023	2024	2025	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030”	Gmina Kroczyce	0,00	0,00	0,00	6 000,00	6 000,00	Budżet
		Sporządzenie i zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Kroczyce – Organizacja przeznaczenia terenów i zabezpieczenie ładu przestrzennego	Gmina Kroczyce	21 900,00	0,00	0,00	0,00	120 000,00 środki wydatkowane w latach 2020-2022	Budżet

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kroczyce oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kroczyce

Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania (w zł)	Źródła finansowania
A	B	C	D	E	F
1.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków mieszkalnych	Mieszkańcy	b.d.	Środki własne inwestora, inne środki
		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic i wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich	Zarządcy dróg	b.d.	Środki własne inwestora, inne środki
		Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	Komunikacja miejska (PKP, PKS, MPK, ZTM)	b.d.	Środki własne inwestora, inne środki
2.	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Budowa i modernizacja urządzeń dostarczających wodę	Przedsiębiorcy	b.d.	Środki własne inwestora, inne środki
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Mieszkańcy	b.d.	Środki własne inwestora, dofinansowanie z budżetu gminy
3.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 oraz walorów przyrodniczych	RDOŚ Katowice	b.d.	Środki własne

4.	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Prowadzenie nadzoru nad lasami	Starostwo Powiatowe w Zawierciu, Nadleśnictwa	1 576 000,00	Budżet powiatu
		Zakup sadzonek drzew	Nadleśnictwa	b.d.	Środki własne
5.	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Badania zanieczyszczeń gruntów ornych	Starostwo Powiatowe w Zawierciu	b.d.	Budżet powiatu
		Prowadzenie i aktualizowanie wykazu zanieczyszczeń potencjalnych historycznych	Starostwo Powiatowe w Zawierciu	b.d.	Budżet powiatu
		Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż i eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez kontrole	Organy administracji geologicznej szczebla powiatowego, urzędy górnicze	b.d.	Środki własne organów realizujących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z opracowań strategicznych

7. Doskonalenie systemu finansowania Programu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska powinno być możliwe m.in. dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania, w którym podstawowymi źródłami są zarówno środki budżetowe, jak i pozabudżetowe, tj. fundusze ekologiczne, programy pomocowe oraz środki własne inwestorów, a także budżet. Do instrumentów finansowych gminy w zakresie ochrony środowiska należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- kary za korzystanie ze środowiska,
- inne.

Jednostki organizacyjne, instytucje i podmioty realizujące zadania inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zadania w zakresie edukacji ekologicznej, mogą uzyskać pomoc finansową ze środków **funduszy strukturalnych, funduszy celowych, fundacji oraz banków**. W zależności od rodzaju zadania formą dofinansowania może być dotacja, preferencyjny kredyt lub pożyczka.

Poniżej przedstawiono potencjalne źródła finansowania dla zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska.

7.1. Środki krajowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW promuje przedsięwzięcia ochrony środowiska i należy do największych instytucji finansujących w Polsce. Celem działalności NFOŚiGW jest wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Informacja o aktualnych naborach wniosków w ramach:

- Programów priorytetowych NFOŚiGW,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) 2014-2021

znajduje się na stronie: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/informacja-o-naborach-wnioskow-w-roku--2021>

Ważnym zadaniem Narodowego Funduszu jest efektywne i sprawne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej, z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) oraz Instrumentu finansowego LIFE+. Szczegółowa lista oraz Przewodnik dla beneficjenta znajduje się na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/narodowy-fundusz-ochrony-srodowiska-i-gospodarki-wodnej>. Na stronie znajdują się programy priorytetowe NFOŚiGW 2022.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

WFOŚiGW w Katowicach wspomaga osiągnięcie celów środowiskowych województwa śląskiego, przeznaczając środki finansowe na realizację przedsięwzięć priorytetowych. Dziedziny w ramach, których możliwe jest uzyskanie dofinansowania zadań są następujące:

- ochrona wód,
- gospodarka wodna,
- gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona atmosfery,
- różnorodność biologiczna,
- edukacja ekologiczna,
- zapobieganie poważnym awariom,
- zarządzanie środowiskowe w regionie,

- profilaktyka zdrowotna,
- pakiet działań pomocowych dla Beneficjentów w związku z zagrożeniem epidemicznym.

Trwające nabory wniosków w trybie konkursowym obejmują następujące dziedziny:

- Program CZYSTE POWIETRZE - skierowany do osób fizycznych,
- Program „Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych Gminach – pilotaż”, na terenie Gminy Pszczyna,
- Program Agroenergia,
- EE 5.2. Jednorazowe publikacje propagujące ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- EE 3.1. Seminaria, sympozja i konferencje z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Trwające nabory konkursowe znajdują się na stronie: <https://www.wfosiqw.katowice.pl/trwajace-nabory-konkursowe.html>

7.2. Środki zagraniczne

Do zadań funduszy unijnych należy wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki poszczególnych krajów członkowskich UE poprzez zwiększanie ich spójności gospodarczej oraz społecznej. Są one narzędziem realizacji polityki regionalnej UE. Fundusze te skierowane są przede wszystkim na wspieranie regionów oraz dziedzin gospodarki słabiej rozwiniętych, które bez dodatkowych nakładów finansowych nie są w stanie dorównać do średniego poziomu reprezentowanego przez inne kraje UE. Jednym z elementów przyznawania funduszy są szeroko rozumiane aspekty ochrony środowiska.

W Unii Europejskiej istnieją 4 fundusze strukturalne, przy czym działania z zakresu ochrony środowiska są realizowane w ramach **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF)**, a także **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko** oraz **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego**. Beneficjentami tych programów są samorządy, stowarzyszenia, instytucje naukowe oraz przedsiębiorstwa.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Głównym celem POIiŚ 2014-2020 jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020. W Programie tym położony jest większy nacisk na wsparcie gospodarki skutecznie korzystającej z dostępnych zasobów, przez co sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej ekonomicznie. Dzięki zachowanej w ten sposób spójności i równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia unijnej strategii.

Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie na 2022 r. przedstawia się następująco (priorytety):

- Oś priorytetowa I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
- Oś priorytetowa II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- Oś priorytetowa III – Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego,
- Oś priorytetowa IV – Infrastruktura drogowa dla miast,
- Oś priorytetowa V – Rozwój transportu kolejowego w Polsce,
- Oś priorytetowa VI – Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach,
- Oś priorytetowa VII – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego,
- Oś priorytetowa VIII – Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury,
- Oś priorytetowa IX – Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,
- Oś priorytetowa X – Pomoc techniczna,
- Oś priorytetowa XI – REACT-EU,
- Oś priorytetowa XII – Pomoc techniczna REACT-EU.

Program Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021-2027

W dniu 03 listopada 2021 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął projekt programu „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027”, określający główne obszary i szczegółowe kierunki działań na rzecz rozwoju województwa w nowej perspektywie unijnego finansowania na lata 2021-2027.

W aktualnej wersji programu, w porównaniu do wstępnego projektu uzupełniono lub zmieniono następujące elementy:

- wsparcie z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji zostało włączone do programu w ramach nowego priorytetu,
- dodano plan finansowy programu (w tym podział na kategorie interwencji),
- dodano propozycje wskaźników produktu i rezultatu (jeszcze bez wartości docelowych),
- zmodyfikowano i uzupełniono zakres wsparcia w ramach celów polityki 1-5 zgodnie z bieżącymi ustaleniami oraz stanem negocjacji perspektywy 2021-2027.

Przygotowany projekt programu FE SL 2021-2027 v. 1 będzie podstawą do:

- dalszych ustaleń na poziomie regionu,
- negocjacji uzgodnień w ramach Kontraktu Programowego dla Województwa Śląskiego.

Program ten obejmuje następujące priorytety:

- Priorytet I: Inteligentne Śląskie,
- Priorytet II: Ekologiczne Śląskie,
- Priorytet III: Mobilne Śląskie,
- Priorytet IV: Lepiej połączone Śląskie,
- Priorytet V: Społeczne Śląskie,
- Priorytet VI: Śląskie dla mieszkańca,
- Priorytet VII: Śląskie bliżej obywateli,
- Priorytet VIII: Śląskie w transformacji,
- Priorytet IX: Pomoc techniczna EFRR,
- Priorytet X: Pomoc techniczna EFS+,
- Priorytet XI: Pomoc techniczna FST.

Instrument finansowy LIFE

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska.

Program ten funkcjonuje w Unii Europejskiej od 1992 r. i aktualnie jest kontynuowany w perspektywie finansowej 2021-2027. Program LIFE obejmuje następujące obszary priorytetowe:

- ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami,
- przyroda i różnorodność biologiczna,
- zarządzanie i informacja w zakresie środowiska,
- ograniczenie wpływu człowieka na klimat,
- dostosowanie się do skutków zmian klimatu,
- zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

Program zarządzany jest przez Komisję Europejską, która raz do roku ogłasza nabór wniosków. Wnioski kierowane są do Komisji za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który pełni funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE. Finansowanie z LIFE mogą otrzymywać jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne zarejestrowane na terenie dowolnego państwa należącego do Wspólnoty Europejskiej.

8. Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Programu

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą na do roku 2030 spoczywa na władzach gminy. Zakres monitoringu realizacji powinien obejmować ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

Stopień realizacji zadań określonych w niniejszym Programie powinien być oceniany, co dwa lata tj. w 2024 r. za okres 2022-2023 i w 2026 r. za okres 2024-2025. Ocena ta będzie podstawą do kolejnej aktualizacji niniejszego dokumentu.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu Ochrony Środowiska jest dobry system sprawozdawczości. W tab. 25 poniżej przedstawiono wskaźniki monitorowania Programu, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie w miarę potrzeb modyfikowana.

Do określenia niniejszych wskaźników posłużą dane udostępniane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ), Główny Urząd Statystyczny (GUS) oraz informacje uzyskane z Urzędu Gminy w Kroczykach.

Realizacja założonych w Programie Ochrony Środowiska zadań wymaga pozyskania znacznych środków finansowych. Szczególnie dla zadań wysokonakładowych istotne będzie pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych. W tym celu niezbędne jest monitorowanie dostępności środków finansowych oraz skuteczna współpraca ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi na terenie gminy oraz dokonywanie analiz dostępnych źródeł finansowania.

Istotnym zadaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację Programu będzie utrzymywanie bieżących kontaktów z Urzędem Gminy w Kroczykach oraz raportowanie postępów realizacji Programu. Jest to działanie bardzo ważne dla osiągnięcia założonych celów. Wójt Gminy Kroczyce jest odpowiedzialny za przygotowanie projektu budżetu, prowadzi nadzór jego wykonania oraz kontrolę realizacji zleconych zadań. Z tego względu przedstawienie Wójtowi informacji o możliwościach pozyskania środków pozabudżetowych, bieżąca realizacja budżetu dla potrzeb realizowanych zadań, a także odpowiednia współpraca jest istotna dla pomyślnej realizacji Programu.

Monitorowanie realizacji postępu powinno być wewnętrznym mechanizmem wspomagającym zarządzanie Programem i powinno polegać na gromadzeniu informacji na temat dotyczący danego projektu w aspekcie finansowym, a także rzeczowym. Działania powinny również dotyczyć procesu systematycznego analizowania informacji, w celu określenia, czy założenia pokrywają się z osiąganymi rezultatami i celami na poszczególnych etapach realizacji projektu. Monitorowanie ma spełniać przede wszystkim funkcję wewnętrznej kontroli stanu realizacji poszczególnych zadań zaplanowanych w Programie. Powinien to być proces ciągły trwający aż do zakończenia prac nad danym projektem. Podjęcie takich działań zwiększa prawdopodobieństwo ukończenia zadań zaproponowanych do realizacji w harmonogramie zadań.

Informowanie opinii publicznej oraz prowadzenie działań edukacyjnych jest istotne ze względu na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Działania edukacyjne mogą w dłuższej perspektywie przyczynić się m.in. do ograniczenia ilości dzikich wysypisk, porzucania odpadów na parkingach lub innych miejscach w różnych częściach miasta czy też ograniczenia spalania odpadów w piecach do tego nieprzystosowanych. Wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców może przyczynić się do poprawy jakości środowiska w gminie.

Tabela 25. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa w 2020 r.	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
1.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Wyniki pomiarów jakości powietrza: - PM10 - PM2,5 - Benzen -SO ₂ -NO ₂ - Pb	33 23 1,7 6 12 0,02	Zmniejszenie
2.		Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok]	Ogółem Ze spalania paliw	Zmniejszenie wielkości emisji
3.		Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok]	Ogółem SO ₂ NO _x CO CO ₂	Zmniejszenie wielkości emisji
4.	Pola elektromagnetyczne	Wartość poziomów pól elektromagnetycznych w Kroczycach, ul. 22 Lipca	0,25	<61
5.	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Zużycie wody w gospodarstwach domowych [dam ³ /rok] (GUS, stan na 31.12.2020 r.)	187,40	Zmniejszenie zużycia
6.		Ilość ścieków odprowadzonych oczyszczonych [dam ³ /rok] GUS, stan na 31.12.2020 r.)	89,0	Zwiększenie
7.		Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w stosunku do ludności ogółem [%] (GUS)	99,9	Utrzymanie stanu istniejącego
8.		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ludności ogółem [%] (GUS)	33,7	Zwiększenie
9.		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności (GUS, stan na 31.12.2020 r.)	37,35	Zwiększenie
10.	Gospodarka odpadami w obiegu zamkniętym	Masa odebranych z nieruchomości zamieszkałych odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok] (dane z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, stan na 31.12.2020 r.)	1 883,153	Zmniejszenie ilości powstających odpadów komunalnych

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa w 2020 r.	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
11.		Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie z nieruchomości zamieszkałych [Mg/rok] (dane z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, stan na 31.12.2020 r.)	742,513	Zwiększenie ilości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie
12.		Odsetek masy odpadów komunalnych odebranych selektywnie [%]	39,4	Utrzymanie lub zwiększenie poziomu
13.		Ilość odebranych z nieruchomości zamieszkałych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg/rok] (dane z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, stan na 31.12.2020 r.)	1 140,64	Zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych
14.		Odsetek masy odpadów komunalnych odebranych jako zmieszane odpady komunalne [%]	60,6	Utrzymanie lub zmniejszenie poziomu
15.		Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych [%]	19	Zwiększenie
16.		Poziom redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]	0	Zmniejszenie
17.		Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	100	Zwiększenie lub utrzymanie
18.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem [ha] (GUS)	2 949,00	Zwiększenie lub utrzymanie
19.		Liczba pomników przyrody [szt.] (CRFOP, stan na 20.09.2021 r.)	2	Utrzymanie i zachowanie ilości lub wzrost
20.	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Lesistość [%] (GUS, stan na 31.12.2020 r.)	32,7	Sukcesywne dalsze zwiększenie zgodnie z KPZL
21.		Powierzchnia gruntów leśnych ogółem [ha] (GUS, stan na 31.12.2020 r.)	3 610,77	Zwiększenie lub utrzymanie powierzchni
22.	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Liczba terenów przemysłowych i zdegradowanych [szt.]	0	Utrzymanie stanu

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa w 2020 r.	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
23.		Liczba złóż aktualnie eksploatowanych na podstawie wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż [szt.] (Bilans zasobów kopalin, stan na 31.12.2020 r.)	0	Zachowanie lub wzrost

Źródło: Opracowanie własne

9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Po przystąpieniu do opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030 wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, t. j. ze zm.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak: WOOS.410.97.2022.AOK z dnia 21 marca 2022 r. uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

W związku z czym w dniu 28 marca 2022 r. wystąpiono z wnioskiem o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

Również Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach Opinią Sanitarną znak: NS-NZ.9022.21.34.2022 z dnia 04 kwietnia 2022 r. uznał za zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu omawianego dokumentu.

Ponadto w dniu 12 kwietnia 2022 r. w ramach przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko, Program został podany do publicznej wiadomości, celem zebrania uwag od lokalnej społeczności. Do dokumentu nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski od mieszkańców Gminy Kroczyce.

10. Materiały źródłowe

1. Załącznik do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Klimatu, styczeń 2020 r.
2. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.
3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”.
4. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.
5. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).
6. Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030.
7. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
8. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Planu działań na lata 2015-2020.
9. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
10. Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego.
11. Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030.
12. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie.
13. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.
14. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2020-2023.
15. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2018-2021.
16. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kroczyce na lata 2021-2030.
17. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kroczyce.
18. Plan adaptacji Gminy Kroczyce do zmian klimatu do roku 2030.
19. Program usuwania azbestu z terenu Gminy Kroczyce wraz ze szczegółową inwentaryzacją.
20. Uchwała Nr 258/XXXV/2022 Rady Gminy Kroczyce z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kroczyce wprowadzonej Uchwałą Nr 247/XXXIII/2021 Rady Gminy Kroczyce z dnia 22 grudnia 2021 roku.
21. Uchwała Nr 212/XXIX/2017 Rady Gminy Kroczyce z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kroczyce.
22. Raport o stanie Gminy Kroczyce za rok 2019.
23. Raport o stanie Gminy Kroczyce za rok 2020.
24. Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Warszawa 2016 r.
25. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kroczyce za rok 2019.
26. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kroczyce za rok 2020.
27. MIDAS Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>.
28. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31.XII.2020 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2021 r.
29. Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/>
30. geoserwis.gdos.gov.pl/mapy
31. GUS, Bank Danych Lokalnych.
32. <https://www.uke.gov.pl/>
33. Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2019 rok, WIOŚ Katowice, 2020 r.

34. Aktualny stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2017 roku.
35. Stan środowiska w województwie śląskim 2017 roku.
36. Ocena stanu środowiska w województwie śląskim w 2018 roku.
37. Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2019.
38. Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020.
39. Stan środowiska w województwie śląskim, raport 2020.
40. Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej na terenie gminy: Kroczyce-Dzibice.
41. Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie śląskim.
42. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie śląskim.
43. <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/raporty-o-stanie-srodowiska>